

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravljanje mesečno . . . „ 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 3) v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravištknega telefona št. 188.

Utrinki o težkih dneh.

Goriško, 24. avgusta 1916.

Moj Bog, ali niso bile vse te težke, težke sanje in sanje samo sanje o težkih dneh? Skoraj ne morem verovati, da je bila to resnica, kar nam je prinesla ona krvava goriška nedelja šestega avgusta. Eh vojna, vojna na poljanah tako ljubljene naše domovine! Ah, in bilo je tako hudo, še nikoli ni zrl naš človek takim dogodljajem iz obraza v obraz. In vendar se mi zdi, da je to tako daleč za nami. In zdi se mi, da so mi živci v onih dneh tako otopeli, da se nisem niti popolnoma v vsej svoji resničnosti mogel potopiti v brezmejno bridkost teh črnih oblakov krvi, požarov, dima, vzdihov, solz, bede in bolesti. Ali si razumela i ti vso težo vseh teh dni — naša slovenska domovina? To vem, in to vem gotovo, razumeli so te dni že prej naši junaki, naš ponos in smeh naših src, klic in spev naših gora, naši fantje, ko so šli kot vse podirajoč orkan nad kletga sovražnika Avstrije in naše slovenske zemlje in niso našli na naših goriških tleh samo kranjske, ampak vse več, našo slovensko domovino, ne doma, vse več — domovino.

Najhujše je bilo v onih črnih nočeh teh težkih dni. Krvavordeča zarja naših domov je gorela pred nami, in vedeli nismo ne ure, ne dneva, kdaj nas vrže vojni vrtilnec med gromom topov v vrste ceste preplavljajočih beguncev. Ustnice so šepe-tale verze Aleksandrova: Jaz ne pojdem prek poljan, — je v poljani črni vran, — je v poljani noč in dan. — Jaz bojim se ga močno, — črno vranje je oko — črna slutnja gre z menoj — — — In tu plač dojenčkov, poldoraslih otrok, solze vpognjenih starčkov in ženic. Kaj vedo tam v zaledju ljudje, kaj se pravi iti v svet med dežjem in točo granat in šrapnelov, iz gorečih hiš, vasi in mest, brez grizljaja kruha, samo z golim življenjem. In moč ni vedel za ženo, mati je čakala otroka, dete je izgubilo očeta, mater — kdo ve, morda ga je ubila granata, morda je obležal kje na cesti, morda je šel naprej in išče otroka — — — kdo ve? Bil je to res »siv dan« za našo Goriško, in kdor ga je preživel, temu bo večno v duši ostal spomin na te dni »groze in sodb«. Oj naša cvetna uboga solnčna Goriška!

In naša Gorica! Ne vem, ali je samo meni tako, še sedaj se ne morem prav dobro zavedati, kaj se to pravi — naša Gorica, naše solnčno — ljubljeno mesto Gorica v rokah Lahov. Bridko in hudo mi je pri srcu, ko me vprašuje dan na dan star

kmetič, »da saj vendar ni res, da je Gorica padla v laške roke«.

Utrinki, sanje o težkih dneh! Bridke ste bile in strašne, in vendar kako daleč ste že za nami. Človek bi včasih kmalu pozabil, da vsaka pot k solncu pelje skozi trpljenje. In mehko, čudovito mehko mi je zadnje dni v srcu — in ne vem sam, zakaj in kako — v srcu mi vstaja nek up po novi solnčni zarji, po novih lepših dneh, po novem lepšem solncu. In ta vera, to hrepenenje v to lepše solnce je tako veliko, tako močno in čudovito. Nič več ne vstajajo slutnje o »vranu, črnem vranu«, ampak o orlu, ki se vpenja v nedosežne dalje mladega solnčnega jutra. Bog ve, ni to mlado jutro blizu, zelo blizu!

In to naj ve svet, to naj ve Italija in še kdo drugi: Zvestoba Slovencev do Avstrije in dinastije je sedaj kakor od pamtiveka močna, velika in nerazrušljiva. Slovenia fidelis!

Mučeništvo naših ljudi mora pognati nove sveže cvetove! Težki trenutki so za nami! Da bi bili za vedno! In v novi dan upamo, v novo zarjo, v nove cvetove!

Zadnji dnevi v Šempetru pri Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Do nedelje 6. t. m. bi nihče niti v sanjah ne prišel na to, kaj se bo z Gorico in Šempetrom v dveh naslednjih dnevih zgodilo. V Šempetru je tedaj vršil pastirsko-duhovno službo veleč. g. dr. Jos. Srebernič, ki je že od 19. julija dalje nadomestoval veleč. g. dekana dr. Fr. Knavs. Nedelja je bila napočila kakor drugič. Ljudje so farno cerkev vedno bolj polnili. Bilo je ravno 47, ko je veleč. g. dr. Srebernič prišel kakor po navadi svoj cerkveni govor. Prav tedaj so tudi začele priletati in treskati granate. Prva je tresčila v hišo onstran trga pred cerkvijo in razbila vzhodna vrata. Bil je to trenutek, ki ga nihče ne bo pozabil, kar jih je bilo tedaj v cerkvi. Ljudem je bila še v živem spominu strašna nesreča binkoštnega ponedeljka, ko je bilo pred cerkvijo ubitih šest oseb po sovražnem strelu. Zašumelo je po svetišču, ko je prva granata razpočila ne daleč zunaj pred cerkvijo. Ljudje so pričeli vstajati in hiteti ven. Pretežna večina pa je le ostala na svojih mestih. Veleč. gospod je bil ob šumu samo za hip postal, da bi se strah malo polegel. Ni pa rekel k položaju nobene besedice. »Če bi bil svetloval, naj se cerkev izprazni« — je pozneje povedal — »bi to bilo morda povod, da bi se zunaj zgodila na ljudeh kaka nesreča; če bi bil pa rekel, naj ostanejo v cerkvi, bi bilo to morda povod prav take nesreče, ako bi

katera granata cerkev predrila. Zato je bilo najbolje pustiti, da dela vsak po svojih vtisih!« — Bilo je res najbolje. Ko so ljudje videli, da je veleč. gospod ostal na svojem mestu in da kakor po navadi dalje govori, so tudi oni obstali. Zunaj pa so treskale granate, sedaj na desni, sedaj na levi. Sovražnik je otvoril zapiralno streljanje baš na cesto, ki vodi skozi Šempeter in sicer pred vasjo in za vasjo. Poleg tega se je slišalo bobnenje granat velikank, ki so treskale po Gorici, ob Sabotinu, po Kalvariji, na Šmihelu. Med tistim gromenjem in treskanjem pa so ljudje v šempeterski cerkvi poslušali, kako naj si nabirajo neminljivih zakladov potom molitve, prejemanja sv. zakramentov in potom del usmiljenja. Začela je sv. maša s petjem. Orgljal je naš dragi šempeterski bogoslov. g. Mirko Brumat. Orgljal je za nebesa, zunaj pa je sam pekel divjal! Tisti trenutki mu ostanejo gotovo za vedno v spominu! Pevci so peli pod Roškinovim vodstvom navdušeno in neustrašeno. Orgljanje in petje je prostore v svetišču napolnilo, da se je komaj slišalo, kako treskajo in pokajo zunaj granate. Bil je v cerkvi popoln mir. Mnogo jih je pristopilo k svetemu obhajilu med sv. mašo in po sv. maši. Služba božja se je končala v najlepšem redu. Nobena granata ni zadela cerkve in nikogar onih, ki so bili pri službi božji. Bila je to zadnja nedeljska pobožnost v šempeterski cerkvi. Kdaj bo zopet prva prihodnja? — — —

Popoldne je bil naznanjen blagoslov. Pa prišla je ena sama stara ženica. Streljanje je bilo pregrozno. Ljudje so se držali domov. Že jutraj pa je bil takoj po sveti maši poklican iz cerkve vč. g. dr. Srebernič k ranjeni gospe Šinek, ki so jo bili iz stanovanja prenesli v vojaške marodne prostore v Šempetru. Bila je v kuhinji pri ognjišču, ko je granata razpočila ob zidu, del zidu demolirala ter povzročila, da so gospo kameni in omet podrli na tla. Imela je rano na glavi. Za silo je bila že obvezana, ampak krvava je bila po glavi in životu. Ni se zdelo, da bi bila rana smrtno nevarna, ker je gospa prav lahko in mirno govorila. Toda rane na glave utegonejo zmerom postati nevarne, poleg tega je bila gospa že zelo postarna, zato je bila odpeljana, ker drugih vozil ni bilo, na stelji v preprostem vozu v vojaško bolnišnico v Gorico, ulica Dreoni. Kaj se je z njo pozneje zgodilo, nismo mogli poizvedeti.

Razburjenje je vedno bolj rastlo. Vojaki, kar jih je bilo, vsi pripravljeni za odhod v bojno črto. Že so prihajali glasovi, posebno proti večeru, da so Lah na Kalvariji naše črte predrili; toda nihče ni vedel kaj gotovega povedati. Krog sedme je

prišlo nujno povelje, da se mora ves tren iz Šempetra umakniti v Prvačino in sicer takoj. Znanci in dobri prijatelji so odhajali. Mnogi iz Šempetra so pričeli i sami z njimi odhajati. Za ljudstvo so se bližali trenutki nepopisnega razburjenja. »Kaj nam je storiti; kaj z živino, kaj z blagom; kam hočemo iti?« Vprašanja so se križala kat tako.

Noč od nedelje do ponedeljka je bila strašna. Šempeter je stal neprestano pod sovražnim ognjem. Mnogo hiš je bilo zadetih in deloma tudi močno poškodovanih, posebno v bližini pokopališča. Tisto noč ni v Šempetru nihče celo spal. Po strehah je kar rožljalo kroglic in drobcev šrapnelov. Od daleč so se čuli boji s Sabotina, Kalvarije in Oslavja.

Najhujše je bilo gotovo v hiši Ivana Brtolina. On, še mlad mož, je ležal smrtno bolan na postelji v pritličju, kraj njega mlada žena s tremi otročiči, izmed katerih je bil eden tudi zelo bolan. Že v nedeljo zvečer je bolnik zaprosil vč. g. dr. Sreberniča, ki ga je prišel obiskat, na ga previde. Obljubil mu je to storiti takoj drugi dan jutraj še pred sv. mašo. Celo noč ni v hiši bolnika nihče spal. Šrapneli so pokali ravno nad njimi. Drobci pa so padali na streho in ob zid. Bili so vedno v največjem strahu. Bolnik je bil previden z vsemi zakramenti za umirajočce; dobil je papežev blagoslov in postal je miren, dasi so streljali padali drug za drugim. Bilo je sploh nevarno iti iz hiše. Mlada žena pa je bila polna najbridkejših slutenj. Popoldne je v isto hišo prišla granata in razpočila. Nepopisen strah za vse! Smrtnobolnega moža so odnesli kar na ramenih v drugo hišo, ga položili na tla in pričakovali, da izdihne vsaki čas. Molili smo molitve za umirajočce ob njegovi strani. Pa se je še pomiril, dasi je vedno bolj in bolj pogrešal sape pri dihanju. Ko se je zmrčilo, so ga počasi odpeljali v neko pristavo v Stari Gori, ki je bila lastnina njegovega tasta, da bi bil tam bolj pri miru. Prišel je res k miru. — Komaj so ga položili na posteljo, je pričel umirati in kmalu je preminul. — Ubogi bolnik! Uboga žena! — Mož v najlepših letih pravkar umrl, ona vdova s tremi otročiči. Bil je že terek. Nikjer ni bilo pogrebcev dobiti, ker so že iz Šempetra zbežali; nihče si ni upal iti na pokopališče, ki je stalo pod sovražnim ognjem; nihče si ni upal iti v Šempeter nazaj. Kje naj bo mož pokopan; kdo naj grob izkoplje, kdo naj rakev napravi? — Končno so prišli vojaki, napravili grob ob Kemperlišču in tam mrliča provizorično pokopali in postavili križ na grob, ki skriva toliko boli in gorja... Žena pa je z otročiči bežala naprej brez doma, brez

LISTEK.

Pri malih in zapuščenih.

Izšel je glas, naj se usmilimo malih in zapuščenih... Tistih sirotnih otrok, ki se njihovi očetje vojskujejo s sovražniki domovine in matere s skrbmi za pičli vsakdanji kruh. Med letom je tem otrokom šola mati. Kakor koklja piščeta, jih zbira pod svoja krila, da jih varuje zla in nasičuje vsaj njihove duše z dobro hrano. V počitnicah pa jim je prostost — mačeha... Zasužnji jih lahko prostost in zamori v dušah mačeha, kar je vzgojila mati. Cesti so izpostavljeni — in cesta jih lahko pogoltne... Vsaj izstrada jih lahko na duši in na telesu... Zato je izšel glas, naj se usmilimo teh malih in zapuščenih. Kakor sam božji glas iz nebes... In našel se je mož, ki je globoko občutil ta glas v svojem srcu, in je prijel za delo v našem mestu. Šel je gledat na tuje, kako tam — in je prinesel domov veliko navdušene sile in delavne ljubezni. Na njegov klic se je zgenilo zadosti rok — nežnih ženskih rok predvsem, pa tudi krepih možkih, celo trudnih že in zdelanih od let: ljubezen vse upa, vse pretrpi... In mestni in deželni očetje so dali svoj blagoslov, ko so odprli svoje zakladnice — in voz se je premaknil v gladek tir — — —

Povabili so me, naj grem pogledat te male in zapuščene v dveh počitniških zavetiščih. Zelo rad sem šel in zelo vesel sem se vrnil.

Najprej sem jih videl dopoldne v prosti božji naravi. Tukaj skupina najmanjših, tam deklice, tam dalje večji dečki in enem, dveh oddelkih. Vreščanje, smeh vesela igra — pa tudi koristna telovadba, resnobno vojaško vežbanje. Že ti najmanjši, glej, hočejo biti vojaki. Ali pa so to mladi Indijanci, kdo ve? Vsi v čakah so iz kostanjevega listja in vsi prepasani z zelenimi pasovi. Možko in strumno stoje v vrsti in čakajo povelj, strogih povelj, četudi iz — ženskih ust. Resno se drže — kakor pove-ljujoče gospodične... No, če kateremu malo uide smeh, pa tudi ni tako hudo! Kdo pa se ne bi namuznil, ko se ti-le najmanjši, ki še v šolo ne hodijo, obračajo baš narobe, nego se glasi povelje! Ti najmanjši, ki so proti enajsti uri z vso svojo nežno domišljijo že bolj pri mizi, okrog katere krožijo dišeči žganci — nego na vežbališču... Z večjimi je stvar drugačna. To so pa vsi že kar pravi vojaški oddelki. Lahko bi kar zapeli: »Oj kmalu pride tisti čas — ko svetli cesar sreča nas...« Pa imajo zato tudi poveljnike, ne poveljnic, in se krečejo in vrte in korakajo in vojskujejo, da je kaj. — Naše punčke se pa igrajo, kajpada. V krogu stopicajo — najljubšeje so tiste drobne, še predšolske putke —, pojó in z rokami tleskajo. Ena je v sredi kroga.

Kleči in joče... Druga pristopi in ji — odseka glavo... O, ali ni to zgodba o »Marički, ki na kamnu sedi?« Žalostna zgodba, za božjo voljo, otroci — nikar se ne režite tako široko! »Marički odsekajo glavo preč«... ali je to za smeh in kratek čas?!

Toda kdo bi se prešerno ne smejal, ko se pa bliža blažena ura kosila. Sicer ni bilo brez predjužnika ob desetih — ali mladi zobje, veste, kaj so mladi zobje!... Aló! zastavonosec indijanski, le brž se postavi pred prvo četo! — Tako. — In zdaj: »Četa, sto-paj! Ena-dve, ena-dve...« Oddelki gredo po vrsti h kosilu.

Ogledali smo si kuhinjo doli v predmestju. Velik, novovzidan kotel — in vse drugo, česar je treba: nekaj nakupljenega, nekaj podarjenega, nekaj izposojenega. Vse čedno in snažno. Kuharica spretna, gospodinja skrbna in previdna. Večji otroci — dečki in deklice — pomačajo. Donajajo kurivo, lupijo krompir, pripravljajo na mizo, strežejo pri pomivanju. Zunaj na dvorišču — ob lepem vremenu — sta pogrnjeni dve dolgi mizi in ena majhna. Ta je za »mucke« kuhinjske. Lepo število krožnikov je razpostavljenih po mizah in kozarec vode za vsakega gosta. Dobra prežgan-ka s pomešanim stročjim fižolom in krompirjem se že ladi, že vabi... Pristopi prva polovica otrok.

Skupno odmolijo in posedejo za mize. Gospodje in gospodične delajo red. — Zlice zaropotejo. — Oj, to je mlačev! Vi ubo-

gi, lačni otroci! Lepo vas je gledati. To ste delavci!... Oni-le mali tam, s tistimi živimi, črnimi očmi... Kar vtopil bi se z njimi v krožniku... Milo se stori človeku. Kajne, doma bi ne bilo kosila? Doma ni kruha, doma je revščina in glad... Bog vam blagoslovi, vi mali in zapuščeni! Le pogumno — na ognjišču čaka še druga jed, krepka in obilna. —

Prvi oddelek je končal. Sklenite roke, otroci! »Čast Bogu Očetu in Sinu in svetemu Duhu!« —

V najkrajšem času je posoda pomita in mize vnovič pogrnjene, da prisedejo drugi. Njihov tek je še obilnejši: gledali so pač, kako so mlatili prvi, in poslušali sladko pesem žlic — — —

Po kosilu je oddih. Prosta zabava zunaj ali v pripravnih notranjih prostorih zavetišča. Tu čebljanje in šala, nedolžna povest, tam resen pogovor, a vsepovsod veselje. Temu in onemu pa tudi omahne težka, modra glava v kratko »siestico«...

Potem pa zopet ven, v lepo naravo: na izprehod, izlet, na igrišče, v hladen gaj, v zdravo kopel! K zabavi in k pouku! Da, tudi pouka, tudi o počitnicah je treba pomisliti, da smo učenci! Posedite, otroci, ponavljajmo kaj iz šole! Pozor! Ste slišali, dečki tam, glas piščalke? Pustite zdaj igro sankanja po papirju, okrog katere ležite zamaknjeni — zdaj pride na vrsto kaj drugega! Brzo, kaj iz računice, iz zemljepisja!

imetja, brez obleke. Uboga, uboga žena

Kmalu potem je spravil g. župan svojo gospo soprogo in otroke iz Šempetra. Odšli, oziroma odpeljali so se v Šmarje na Vipavskem. On pa je ostal še nadalje v občini. Hiše so se vedno bolj praznile. Isti dan (ponedeljek) zjutraj je bila naznanjena sv. maša-osmina po rajnem Stefanu Cernic. Ni eden domačih ni bil v cerkvi navzoč. Vsi so že čez noč od nedelje na ponedeljek zbežali iz Šempetra. Isto so storili tudi drugi.

Laških jetnikov so tisti ponedeljek brez presledka vodili naprej, roj za rojem; bilo jih je gotovo par tisoč, ki so pod ognjem lastnih topov korakali dalje. Žejni so bili strahovito vsi; kar medleli so, ko so se blizali kakemu studentu; tudi zmučeni so bili; zaprašeni; le malokateri je kazal voljo pogovarjati se ali celo šale zbijati. Sem pa tja je kateri iz pipe kadil. — Videli smo tudi ranjence med njimi, ki so bili zadeti od laških izstrelkov na šempeterski cesti. Kot pokrivala na glavi so nosili skoraj vsi neke vrste čelade. Solnce je silno pripekalo. Prah po cesti povsod, ki so ga večale in vzbujale vedno bolj različne kolone vozil, konji in avtomobili. Poleg vsega tega so se vedno bolj množile skupine beguncev iz Gorice, posebno onih kmečkega stanu.

Vsi so se zavedali, da se vršijo odločujoči boji na Kalvariji, Oslavju in Sabotinu.

Rešiti je bilo treba cerkvene predmete, matrice in druge reči. Prišel je torek, dne 8. avgusta. Zadnja sv. maša v cerkvi v Šempetru. Bilo je ob 6. uri zjutraj. Župan je ministriral. Zastopal je kar na najlepši način svojo občino pred Bogom pri oltarju. Zadnjikrat v Šempetru! Teža gotovo nikdar ne bo pozabil več! — Navzoča je bila le ena sama postarna žena, ki je tudi pristopila k sv. obhajilu. Zadnje molitve, ki sta jih duhovnik in župan pred oltarjem opravila, so bile k Bogu poslana za Šempeterce in za naše drage. Najsvetejše pa je še nadalje ostalo v tabernaklju.

Prva novica, ki smo jo slišali okoli sedmih zjutraj, je bila: Podgora in Oslavje sta v laških rokah. Vsi smo vedeli, kaj to pomeni.

Vozovi so bili konečno obljubljeni. Med tem pa so pričele padati granate z vso ljutostjo krog nas. Njih cilj je postal Coroninjev dvorec. Padale so tik nas v travnik za poslopjem, da so zemlja in drobci kar leteli preko in mimo nas. Vedno huje je postajalo. Padali in treskali so šrapneli ob pokopališču in za zadrugo. Prišlo je goreti gospodarsko poslopje ob Coroninjevem dvorcu. In vendar so ljudje hiteli po cesti naprej. Tedaj je bila blizu pokopališča zadeta od granate Lucija »Baronka«. Nad 70 let stara je bežala od rodne hiše. Granata pa ji je prekinila pot bega in življenja. Bila je na mestu mrtva. Vojaki so ji potem izkopali grob na pokopališču in jo položili k večnemu počitku. Ob približno istem času je bil neki otrok na begu iz Šempetra povožen od avtomobila. Kje in kedaj je bil pokopan, nismo mogli izvedeti. Gospod nadpoštar Brumat je ob 10. uri peljal zadnje najbolj potrebne reči iz svoje hiše v Prvačino ter s svojo rodino zapustil Šempeter. Kar jih je ostalo še v vasi, ni nihče mislil ne na jed, ne na pijačo.

V župnišči sta služabnici Marija in Katra napravili mnogo zavojev za odhod. Ko so pa vprašale, kam bo treba iti in se jim je odgovorilo, da pojdejo med begunce, tedaj sta med jokom z največjo odločnostjo

jo odvrnili, da med begunce ne gresta; tam je strašno; raje ostaneta doma, tudi če imajo Lahi priti, tudi, če imata pokopani biti pod razvalinami, tudi če imata biti ubiti od granat. In ostali sta! Prišel je k njima še tast županov, »Tincili«, ki se je tudi odločil, ostati v Šempetru, naj pride kar hoče. Njemu se je pridružil še sosed župnišča in nekaj žen, skupaj okoli 10 oseb, ki so sklenile ostati na vsak način doma. Znosili so v klet župnišča svoje reči, stole in mize in postelje. Ostali so res v Šempetru. Kaj se je z njimi pozneje zgodilo, ne vemo.

Ob eni popoldne je došel prvi avtomobil. Naložili so vanj kotlovino in zavoje s cerkvenimi rečmi. Odpeljal se je v Prvačino. Župan se je odpeljal na svojem kolesu za avtomobilom, da bi v Prvačini spravil cerkvene reči v varnost. Svojo nalogo je rešil na najboljši način. V Prvačini je vse zavoje sprejel ter jih dal prepeljati v Dornberg. Hvala mu za to! Četrtek potem jih je v Dornbergu dobil vlč. gosp. dr. Srebrnič, ki jih je spravil v Batuje in dan potem od tukaj z veliko sliko Vnebovzeta Matere božje iz stolne cerkve ter s cerkvenimi rečmi iz Črnič, Kromberga, Solkana in Šentmavra odpeljal v Zatičino na Kranjsko.

Tedaj je tudi Najsvetejše nehalo bivati v tabernaklju šempeterske cerkve, torek dne 8. avgusta ob eni uri popoldne — Cerkevna vrata so se zaprla; ključ se je pa izročil županovemu tastu, ki je prevzel za vsak slučaj zastopništvo županstva, cerkvenih ključarjev in župnišča. Granate pa so padale druga za drugo na Šempeter. Bilo je najhujše zapiralno streljanje. Ena granata je razpočila pred vratmi župnišča, druga v sosednji hiši pred vratom itd. Ob starih je došel drugi avtomobil. Zopet so nalogali vanj kotlovino in druge reči. V Šempetru je bilo tedaj morda še krog 50 oseb. Z avtomobilom se je potem ob petih kot zadnji približno iz Šempetra odpeljal vlč. g. dr. Srebrnič in štandreški župan. g. Lutman.

Zadnja pisma iz Gorice.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

4.

Vipavska dolina, 8. avg. 1916.

Begunci...

Pravijo, da naše Gorice ni več. To je naša žalost, naša največja bolečina, najhujša nesreča. Sedaj šele, ko ne moremo več nazaj, ko ne vemo, kdaj in če se vrnemo, občutimo, kaj smo izgubili in kaj smo imeli.

Pravijo, — a jaz, nobeden izmed nas ne more tega verjeti.

Ko so me zjutraj zarana zbudili, bi se bil najraje zadnji skesal in ostal. Ne vem, ali sem res bil prepričan ali sem samega sebe varal z mislijo, ki je bila več kot negotovo upanje, da se v par dnevih vrnem. Kar sem imel v nahrbtniku, sem vzel s seboj, a drugo vse sem lepo pustil na svojem mestu. Naša dobra gospodična me je opomnila na to in ono, kar bom nujno potreboval, pa jaz nisem hotel misliti na to, da mi ostane samo to, kar vzamem s seboj. Še pozdravil, poslovil se nisem od prijaznih ljudi v hiši tako, kakor da bi se imeli ločiti za bogve koliko časa. Vsem je bilo hudo, le jaz sem se poslovil, kakor da odidem samo za dva, tri dni od njih...

In zdaj mi je žal, zdaj ko je prepozno. Dobre duše, kaj bo z vami! Bog ve, kaka usoda vas čaka. Morebiti boste tudi vi morali nastopiti trnjevi križevpot begun-

cev, prognancev bogve kam in bogve kod po mrzli tujini...

Ah, kakaj nisem ostal še jaz! Toda kako, ko se nisem mogel sprijazniti z mislijo, da naša Gorica ne bo več naša in da bomo odtrgani, odrezani od naše domovine.

In tako sem vendar le odšel.

Nič nisem vedel, kaj se je godilo čez noč. Par ur sem bral, obut, oblečen. V snu sem slišal ves čas pokanje in grmenje, pa spal sem le. Zjutraj so me morali klicati. Vzel sem nahrbtnik in potem smo šli. Besedo sem bil dal, da gremo, moral sem jo držati, četudi bi jo bil najraje prelomil.

Lepo jutro je bilo, jasno, toplo, pa tako polno hude žalosti. Gospa M. je bila vesela, zadovoljna, da vendar enkrat udeležimo svojo besedo. Gospod M. ni odhajal nič kaj rad in jaz tudi ne.

Tako smo šli v treh — četrti se je bil skesal, ni se mogel odtrgati od svoje, od imetja, od domovine — Gorice... Takih je bilo mnogo, mnogo, in mnogi so plačali svojo navezanost do ljubega doma z življenjem. Mnogi je ostal pokopan pod razvalinami svojega doma. Srečnež, je vsaj našel mir doma — kdo ve, kdaj šele in kje ga bomo našli mi begunci, izgnanci brez doma...

Šli smo pod žarkim solncem žalostno pot proč od naše Gorice. In za nami, pred nami jih je šlo na stotine trpinov. Za nobenega ni bila še nobena pot tako žalostna, težka kakor je sedanja pot beguncev. Zavidali so tiste, ki so obležali za vedno na tej poti, zadeti od sovražne granate.

Solnce je sijalo, kakor da ne vidi gorja in solza in krvi, topovi so grmeli, kakor da ni davno, davno že preveč nesreč in tuge in žalosti, in cesta, bela cesta je bila polna ljudstva, ki je romalo v nepoznano prognanstvo, ki je jokalo jok brez solz in neslo s seboj samo svojo bol in svoje neutešljivo hrepenenje po domu...

Z as aškega bojišča.

V avgustu, na Marijin praznik.

Dočim je sovražnik v dneh od 8. do 10. avgusta končno »odrešil« neodrešeno Gorico s tem, da jo je razsul in potem šele »slovesno« vanjo vkorakal, — je tu na našem bojišču razmeroma mirno. Zdi se, da je Italijan tudi izpred našega bojišča odzvel številne čete in topništvo in poslal pomagat »odreševati« Gorico. Drugače si ne moremo razlagati tega že nad tri tedne trajajočega miru. Tuintam se vrše pred Asiagom male praske, tuintam počasi strel iz topa, tuintam prileti kaka mina, krogla iz puške ali z vso močjo vržena ročna granata — to je vse, kar se v poslednjih dneh tu godi. Mogoče je ta mir tudi velika laška predpriprava velikih bojev tudi tu na našem bojišču? Kdo ve! Sicer pa: Lah naj le pride skušat svojo srečo z »železnimi«; sprejeli ga bomo tako slovesno, kakor se za takega »vitezkega« nasprotnika spodobi.

Padec Gorice so nam naznanili Lahi iz strelskih jarkov z glasnim klicanjem. »Eviva Gorizia italiana!« je donelo iz jarkov. Nam je bil naš telefon že poprej naznanil to sicer neveselo novico. Tudi laški zrakoplov je dne 10. avgusta že ob 6. uri zjutraj trosil tiskane letake o »odrešenju« Gorice. Sicer nas je ta novica osupnila, a potrla ne! Ne, potrla nas pa ni! Kdor pozna sedanji položaj naše bojne črte v gorški dolini, ta ve, da še-le sedaj so prišli Lahi bliže nas, da se bomo mogli bistreje pogledati iz oči v oči. Hej, trnovski gozd,

Čaven, renški hrib, mirenski hrbet, gaberški hrbet — to bo Lah še okusil! Godilo se mu ne bo nič boljše kakor tu pred Asiagom, ko ne more naprej, nazaj pa iz sramote ne sme. Lahi so bili veselja pijani, ko smo jim bili mi popustili Arsiero in Asiago. A kaj jim pomaga to veselje, ko pa mi še vedno obvladujemo s topovi obe mesti in se Lahi tu ne morejo ganiti. Tako si predstavljam tudi položaj pred Gorico in za Gorico. Gorico s celo okolico — št. Andražem, Sovodnjami, Rubijami, Gabrijami, Vrtojbi, št. Petrom, Mirnom, Solkanom, Kronbergom — bodo obvladovali in že obvladujejo naši topovi, in Lahom bo koristila posest Gorice kakor posest Arsiera in Asiaga. Če bodo naši topovi sedaj streljali v Gorico, ne bodo imeli več kaj porušiti. Saj je laška zbesnelost poprej že vse pokončala in ugonobila. Sicer pa — ni še vojne konec in zgoditi se zna, da se spet enkrat urediš stari pregovor, ki pravi: »Ne hvali dneva pred večerom« ali pa: »Kdor se poslednji smeje, se najboljšje smeje.«

Odrito povemo: ko smo zaznali, da je Lah dosegel Gorico, bi bili tu najraje vse popustili in šli doli, doli brat našo Gorico. A prisega in dolžnost nas veže na te postojanke, da jih trdno držimo, dokler se nam zopet ne oglasi veselo povelje: »Naprej!« Morda se nam pa tudi izpolni naša vroča želja, da se bomo zopet borili za Gorico, ko jo bo veljalo iztrgati sovragu. In potem bo Lah vedel, s kom ima opraviti!

Mraz je tu popustil in sedaj imamo še precej tople dneve, ki nam dobro prija. Solčimo se pred postojankami, kramljamo, rešujemo svetovno politiko in časnike čitamo. Življenje dolgočasno, enolično. Zgoraj nebo s solncem, naokoli skalovje in šume. To je vse, kar vidimo. Čakamo nestrpno kake izpremembe položaja.

Hrana je zadovoljiva. Zjutraj kava, popoldne juha s prikuho, za večerjo kava s kako juho. Poleg tega dobivamo vsak teden liter vina in liter piva, potem čaj, sir in tu in tam škatlo sardel. Kruha dobimo vsak dan pol hleba. Pogosto dobimo tudi osvežujočo marmelado in tudi kaj svinjskega. Tobaka pa: vsak mož dobi na dan po pet svalčic in pol zavojčka tobaka. To dobivajo seveda le čete, ki so v ognju in ki se dejansko z orožjem udeležujejo bojev. One čete, ki stoje za ognjeno črto, ki opravljajo službo izven ognja, one čete seveda ne dobe take hrane, dasi je tudi njihova zadovoljiva. Krompirja pa letos nismo še jedli; po tem hrepenimo. Lansko in predlansko leto smo ga pekli po celi Galiciji, letos ga pa nimamo kje dobiti.

Treznost se pri vojaštvu zelo pospešuje, posebno pri onem v ognjeni črti. Na tem bojišču sem že pet mesecev, a pijanega vojaka še nisem videl. Poreče kdo: Seveda se nihče ne opijani, ker se nima s čim. Tako tudi je. A ravno to pomanjkanje alkoholnih pijač je zdravilo za pijance in morda bo marsikateri ozdravel in se izpreobrnil. Poznam med tovariši strastne »šnopsarje«, ki niso mogli prestati niti enega poldneva, ne da bi nagnili po dva do tri kozarčke. In sedaj? Sedaj nič ne pijejo. Rekel mi je eden: »Prvi teden je bil zelo hud. V drugem tednu sem bil bolan, ker nisem imel žganja. Tretji teden je bil tako slab zame, da sem mislil, z menoj ne bo nič več. Rad bi bil dal tri krone za kozarček, a ni ga bilo nikjer dobiti. Kaj storiti? Pomoči od nikoder. Usta suha, jezen kakor šolska goba, žganja pa nikjer niti kapljice. Ni kazalo drugega, nego udati se v usodo. Trpel sem in trpel. Trpel mesec, dva, tri,

Deklamovanje, pripovedovanje, petje. — Prijetno s koristnim. —

Ob štirih malica. Piščalka zapoje, gospodične in gospodje razvežejo velike nahrbtnike, otroci defilirajo, vsakemu se zasmeja nasproti ljubezniv kog lepega kruha... Otroci kaj ste res zopet lačni! — Zopet! — O, kje so časi!... Tudi mi smo imeli nekoč zobe, pa ne kruha. Zdaj imamo kruh, pa nimamo zob... Ali je takrat lepše sijalo solnce — ali sedaj?...

Pojdimo! Pojdemo, da ne vstane pred dušo lastna mladost — revna, in vendar tako dragocena, da je ni moči kupiti nazaj z vsem blagom sveta, z vsemi biserji morja in ne s samim rmenim zlátom nebeskih zvezd... Pojdemo!

Z Bogom, vi mali in zapuščeni! Ne, saj niste res zapuščeni — lepo in bogato ste oskrbljeni v teh vaših veselih počitniških dneh in v teh naših žalostnih in težkih časih, ko se očetje vojskujejo s sovražniki domovine in matere s skrbmi za pičli vsakdanji kruh... Bodite pridni, otroci, z Bogom!

In z Bogom in hvala vam, velečenejene gospodične in spoštovani gospodje, ki se žrtvujete in se trudite z malimi in zapuščenimi! Hvaležnost ljudska vam je lepo plačilo; zdrava in čila radost na otroških licih še lepše; najlepše pa čaka in ne izostane... »Resnično, resnično vam povem: karkoli ste storili kateremu teh malih...«

Dr. Mihael Opeka, deželni šolski nadzornik.

Odlomki iz dnevnika.

Mlada junakinja.

Na velikem prostoru je bilo postavljenih več lesenih barak. V te barake so naložili prazne vreče, ki so prihajale po železnici iz vseh bojnih polj. Na stotisoče je bilo teh vreč. Najprvo jih je bilo treba sortirati, potem oprati, zatem pa zakrpati, da so bile zopet porabne. Vse to delo so opravljale ženske. Nekaj nad sto jih je bilo zaposlenih pri sortiranju, nad petdeset jih je pralo vreče, do štiristo pa doma krpalo oprane vreče.

Vsak ponedeljek in vsak četrtek so prihajale ženske, ki so krpale v svojih domovih vreče. Prinašale so zakrpane in sprejemale nove v popravo. Vsaka je imela svojo številko in v knjigi svoj račun, iz katerega je bilo razvidno, koliko vreč je prejela, koliko jih je vrnila in koliko je v enem tednu zaslužila. Plača za zakrpano vrečo je znašala 8 vin, sukanec si je morala vsaka sama kupiti.

Gospodar nad temi živimi številkami je bil četovodja Horvatiček. Vsak ponedeljek in vsak četrtek je bil mož celi dan razburjen. Razburjal se je včasih na nepotreben nad ženskami, ki so prinašale in odnašale vreče. Vsako je poznal do dobra, zato je vedel za vsake napake in dobre lastnosti. Klical jih ni po imenu, temveč po številkah, zmerjal pa jih je včasih s strašnimi izrazi. Ženske so poznale Hrvatička, kot je on nje poznal, zato si njego-

vega zabavljanja niso jemale posebno k srcu, ker navsezadnje je bil Hrvatiček dober mož, ki je marsikaj spregledal.

V ponedeljkih in četrčkih mi je bil užitek opazovati delo četovodje Hrvatička. — Št. 131! —

Oglasilo se je zalo deklet z majhnim detetom v naročju.

— Koliko si oddala? —

— 150 vreč. —

— So dobro zakrpane? —

— Dobro, gospod, samo sukanec je vedno dražji. —

— Koliko jih vzameš danes seboj? —

— Prosila bi zopet 150. —

— Dobro! —

— Poljubljam roki. —

Ko je odšla št. 131, se je obrnil Horvatiček k meni in mi povedal njeno povest. Povest zapeljanega dekleta, ki mora zdaj krpiti vreče, da more preživljati sebe in otroka. Kako bedno preživljati!

— Št. 204! —

Oglasila se je mlada žena, kateri se je poznalo, da je imela nekdanje lepše dni. Ko je odšla, mi je Horvatiček zopet povedal njeno povest. Je žena zobotehnik. Leto pred vojko sta se poročila na prazne roke iz ljubezni. On se je osamosvojil, začelo jima je dobro iti, pa je prišla vojska in pobrala mladega moža. Zdaj krpa mlada žena vreče.

Še mnogo števil in še mnogo žalostnih povesti sem slišal tisti dan, dokler ni

odbila ura enajstkrat v znamenje, da je konec dopoldanskega dela.

Horvatiček je zaprl knjigo števil, jaz sem hotel že oditi, ko je prišla vsa zasopla starka.

— A, št. 138! Kje ste hodili tako dolgo? —

— Gospod, oprostite, imela sem opravka. Dete mi je umrlo. — Starica je pričela jokati.

— Predvčeršnjem je še veselo skakalo krog mene, danes pa je mrtvo. Vročino je imelo. Poglejte kako ljubo dete. —

Iz nedrj je potegnila sliko razglednico. Na nji je bila družina. Mlad mož v vojaški uniformi je stal za mlado, slabotno ženo, ki je sedela na stolu in držala pol-drugo leto staro dete v naročju. K mater se je stiskala dvanajstletna punčka, le, a kot angelček. Petleten deček pa je stal poleg očeta vojaka in se držal njegovega bajoneta.

— To je strašno, to je strašno! — je tarnala starka. — Pred šestimi meseci je umrla mati, zdaj pa dete. Oče pa leži ranjen v bolnici na Češkem. Cele noči sem krpala vreče, da sem mogla nakupiti kruha deci. Trebalo bi mi deset rok. Ta mala mi pomaga, cel dan mi pomaga, po noči pa delam sama. Toda moje oči so slabe, tudi zdravje mi je za nič. Sedemdeset let imam. — Danes dopoldne sem se zamudila, ker sem morala oskrbeti potrebno za otrokov pogreb. — Prosim, ali bi mogla dobiti 200 vreč? —

ne da bi okusil žganja. In danes? Po petih mesecih sem čisto pozabil na žganje. Bo- lezen sem prebil, strast posili premagal, in ako me sreča in Bog še živega pripelje domov, sem sklenil, da žganja ne bom več pil. — Tako vojak, ki je bil prej strasten žganjar, kateremu je bila ta pijača nos po- polnoma poročila, mu ukradla iz žepa to- liko svetlih kronic in zakrivila, da je zane- marjal družino, delo, dom, gospodarstvo, si kvaril zdravje in kopal prezgodnji grob. Ako nam bo prisilna abstinenca v bojni črti izpreobrnila pijance v trezne može in skrbne družinske očete, potem bo to naj- večje delo sedanje vojne. — ič.

Spomini na vojaške pošne golobe.

IV. Gruden.

Neprijetno me je dirnilo, ko sem sli- šal na dnevnem povelju, da sem dodeljen vojaški pošni postaji.

Doslužil sem tedaj prvo leto aktivne- ga službovanja in ločiti sem se moral od tovarišev, s katerimi sem delil vse težave in prijetnosti vojaškega stanu. Ali povelje je povelje, in pri vojaki se mora vsako povelje izpolniti.

Vstal sem drugo jutro še pred dnev- nim klicem; vzem kovčeg, se poslovil od to- varišev in se napotil v uro oddaljeno top- niško vojašnico, kjer so imeli bivališče na- ši lahkokralci — pošni golobi, ki so se po- dili v velikih jatah okoli poslopja.

Odložim kovčeg v moštveno sobo in se grem javit svojemu novemu poveljniku.

Ko mu po vojaško javim svoj prihod, me premotri paznim očesom od vrha do tal in reče: »Ste 17ti?« »Da,« mu odvrnem. »No, 17ti so se še vedno dobro držali na naši postaji. Ali ste imeli že kdaj golobe?« Videč vso dobrodušnost starega, že vpo- kojenega častnika, mu odgovorim: »Da, imel sem jih; ali samo dva dni. Dobil sem jih od strica in čez dva dni so mi zopet od- leteli v staro bivališče nazaj.«

Veli mi sesti, in ko potegne par krepkih cigaretnih dimov, začne: »Vidite: golobji instinkt — ta čudoviti nagon: vedno se vračati v staro bivališče kjer se je izvalil, je privedel že stare Grke, da so jih začeli uporabljati kot hitre poročevalce iz kraja v kraj. Pozneje so jih rabili z dobrim uspehom pri različnih narodih; pri modernih armadah se je ta panoga uvedla šele v zadnjih desetletjih. Mislite si trd- njavo, katero je obdal sovražnik in vse te- lefonije in poizvedovalne naprave so pretrgane. Količnega pomena so tedaj poš- ni golobi kot prenašalci važnih naznanil! Če potrebuje poveljnik pomoči ali drugo važno naznanilo, spuste goloba-telefonista s pritrdjenim naznanilom, ki dosti zaneslji- vo zleti v svoje staro bivališče, odkoder dajo naznanilo na pristojno mesto. Če je sovražni krog širok, jih spuste tudi več naenkrat; in če le eden prodre: kolike vrednosti je za trdnjavo! Tako se je začel prvi pouk v tej novi vojaški vedi in bilo je čas krmiti naše lahkokralce ljubljence.

Na podstrešju topniške vojašnice so imeli golobi novoustanovljene postaje do- sti udobno bivališče. V sredi podstrešja se je nahajal hodnik in na vsaki strani so bile tri staje: prostor za gojišče. Staje so bile pregrajene z deskami; le prednja stran je bila iz žice. Ob stenah so bili predali, na katerih so se nahajali lončeni podstavniki, napolnjeni s slamo; gnezda golobov. Ta prostor, ki ni imel izhoda v prosti zrak, je bil določen starim golobom v gojenje mla- dičev. Ker je bila naša golobja pošna po- staja šele pred pol letom ustanovljena in je za začetek dobila iz Belgije dvesto go- lobov, takozvanih »litiharjev«, je bila na-

ša skrb, da se število golobov čimprej po- množi. Le mladiči, ki so odrasli gnezdu, so imeli poseben prostor s prostim izle- tom, kjer so se vadili okoli postaje v pr- vem orientiranju.

Bili smo našemu dobremu stotniku prideleni še trije kot gojitelji ljubkih ži- valic. Pa imeli smo tudi dosti opravila: dvakrat na dan krmili golobe z žitom in konopljo. Poleg tega so imeli vedno na razpolago posode s peskom in soljo, kar so prav radi zobali naši prhutariji. Biti pa je moralo vse vojaško snažno: vsak dan oskrebijano in pometeno. Imeli so tudi »marodecimer«, kjer smo vsak dan raz- motrivali in zdravili golobje bolezn.

Meni je služba evidenčnega vodje de- lala nemalo preglavice. V seznamu gnezd sem moral imeti natančno označeno: kdaj je bilo jajce zleženo, od katerih samcev in samic (vsak golob je imel številko), in ka- terega dne se je izvalil mladič. Šesti dan je dobil golob ime: zaporedna številka iz- valjenega goloba z letnico rojstva, kar je bilo utisnjeno na malem obročku, ki se mu je čez kremplje porinil na nogo. Tudi pritrjevanje naznanil ni bilo lahko. Na hrbtu v začetku perutnice se s par močnih peres ostrže puh, na kar se pritrdi droben ifn papir, ki je zviti v okrogel kavčugov valjar.

Glavno naše opravilo pa so bili ori- entacijski poleti golobov. »Kaj menite?« me vpraša nekega dne resnim obrazom naš stotnik. »Koliko daljavo lahko prelete naši pošni golobi?« — »Če so zmorni za take polete,« odgovorim, »kot naše ptice seliv- ke, potem i golobi lahko preletijo veliko daljavo.« — »Da,« odvrne dobri stotnik z zadovoljnim glasom. »Pretečni teden sta ušla dva goloba; in ravno včeraj sem dobil pismo iz daljne Belgije, da sta ušla v staro bivališče nazaj. Kaj menite: Koliko časa sta rabila do tja?« — »Belgija je daleč na severozahodu,« mu odvrnem, »čudno, da nista zgresila pota.« — »Da,« odgovori za- dovoljnim glasom, »in vso to daljavo sta preletela v štirih dneh.«

Kakor sem rekel, so imeli golobje, ko so odrasli gnezdu, prost izhod. Že tedaj so se vadili v orientaciji najbližje okolice. Ko so pa bili stari par mesecev, smo jih no- silili v dve do štiri ure oddaljene kraje. Imeli smo v ta namen nalašč pripravljeno kletko, v kateri se je na hrbtu ročno neslo do 80 golobov. Na kraju zleta smo golobe na- krmili in počasi predal za predalom izpu- stili. Golobi so zleteli naravnost v zrak, se vrtili nekaj časa v krogu; potem pa v podobi črke V zleteli naravnost v smer starega bivališča.

V oddaljenejše kraje pa smo jih vozili z železnico in tedaj sem imel na peronu obilo zabave. »Ali jih imate na prodaj?« me vpraša priletna gospa. »Jaz bi jih pre- cej par kupila, ker se mi posebno dopa- dejo.« Šele, ko je star sprevednik raztol- mači, da to niso navadni golobje, ampak so golobje, ki nosijo pisma in brzojave, neha kupčijo z menoj. Tedaj se oglasi stara že- nica, ki pravi: »Oh, kako bi bilo to lepo, ko bi se dobilo take golobe! Koliko časa izmudi naša Meta vsak dan na oddaljeno pošto! Ko bi vedela, kje so napredaj, bi precej enega kupila.«

Med takimi in enakimi dovtipi mi je potekel čas vožnje. Izstopil sem in sem se šel javit k policijski ali orožni postaji, kjer so golobi prej spoznali smer starega biva- lišča. Ko so se nekoliko umirili, sem jih izpustil po šest in šest, in gledal za njimi, kako so v jatah vedno bolj izginevali mo- jim očem proti naši postaji.

Ko je priletel golob v staro bivališče, je pozvonilo v moštveni sobi. Stopil je te- daj moj tovariš na balkon, kjer se je na-

hajal v golobjaku prileteli golob. Pogle- dal je na številko goloba in na minuto ure, in natančno zapisal v zapisnik.

Moram pohvaliti naše lahkokralce ljub- ljence, da so v spričevalu glede hitrosti, zanesljivosti in gojenja mladičev imeli ve- liko enic. Najpridnejši je bil št. 17. Izmed desetih poletov je priletel prvi domov, in gospod stotnik mi je pravil, da bi ga ne dal tudi za več sto kron.

Končno moram omeniti, da so bili pošni golobi okretnejši od domačih golo- bov. Odlikovali so se po hitrem orienti- ranju in vztrajnosti na velikih poletih, za- kar bi naši navadni golobi ne bili spo- sobni.

Tako so mi v skubi za ljubljence- golobe potekali dnevi vojaškega življenja. Konec je naredila vojna: Golobi so odšli v trdnjave, jaz pa sem odrinil s polkom na prve boje po galiških poljanah.

Novi boji na Balkanu.

Odkar so bili pregnali Bolgari Fran- coze in Angleže iz južne Macedonije in se 13. decembra 1915 prostovoljno ustavili na prodiranju, so se bili ob grško-srbski meji južne Macedonije tri četrt leta samo boji v postojankah. Posebno v prvih mesecih je bil skoraj popoln mir. Nasprotniki so imeli dosti dela, da so se ukopali na obeh straneh in utrdili postojanke. Pred vsem so porabili Francozi in Angleži mirno dobo, da so zgradili okrog Soluna obroč utrdb, o katerem se bahajo, da je nezavzet. A tudi prvotno dosti ozko operacijsko polje so razširili v tem času, dobili in opremili ojačenja. Le-ta so bila ponajveč ustvarjena iz ostankov srbske in črnogorske vojske, katero so uredili, kolikor se je dalo, na otoku Krfu, katerega so v ta namen zase- dili Francozi 11. januarja letos.

Različne stiske in nasilstva, ki jih je morala pri tem prebiti Grška in njena vla- darska hiša, so znana še splošno. Le ta so imela namen, da bi jo prisilila v predajo prometnih potov in drugih pomočkov v pristo rabo ententino, še več, da bi pri- tegnila četverozvezi v pomoč grško vojsko in zlasti pomagala na krmilo zopet izda- jici Venizelosu. A naposled se ni dalo iz- siliti pri vladi Skuludisovi in krepkega kralja Konstantina nič drugega kakor de- mobilizacijo vojske.

Med gospodarskimi in političnimi boji v tem času pa je zasedla četverozveza nove pokrajine grške zemlje. Po milanskih poročilih so baje že v drugi polovici janua- rja letos prišli Francozi v Kavalo. Kon- cem januarja so zasedle angleške, franco- ske, ruske in laške mornarske čete Kara- burnu ter odnotno grško trdnjavo. Tako so pripravili počasi ves polotok Kalkidike v ozemlje svojih operacij. V skladišča in operacijsko oporo je četverozveza izpre- menila tudi otoke Thasos, Lemnos in Sa- motraki.

Ko si je sovražnik tako zavaroval za- hrbtno zveze, je razširil operacijsko po- krajino na severovzhodu in severozapa- du mesta Soluna. Pri Topčinu je 11. fe- bruarja prekorajil reko Vardar in zasedel pokrajino Jenidže in Verria, v naslednjih tednih tudi Vođeno in Florino ter očividno skušal doseči zvezo z Italijani, ki so pro- dirali v severnem Epiru. Severozapadno Solunu je zasedel pokrajino Seres in De- mirhisar, od Kavale sem pa zemljo med Mesto in Strumo.

Okrog srede marca je zadel sovražnik na nemško-bolgarsko fronto. Počel je s poizvedovanji, v katerih so se izvršili več- krat boji med patruljami ob grški meji, posebno ob vardarski dolini na jugu Gjev-

geli in Dorijanskega jezera. Vršili so se tudi topniški in letalski boji, od katerih omenjamo le napad nemških zrakoplovov dne 27. marca na Solun in okolico ter pristan.

Koncem maja so se približale franco- sko-angleške čete po priliki črti iz var- darske doline preko Dovotopo v strumsko dolino ter zapadno Vardaru preko Subot- skega in Vođene do Florine. Ta vojna v postojankah se je prekinila za nekaj časa z nenadnim napredkom Bolgarov proti Rupelskemu prelazu, ki je prinesel napa- dalcem zasedbo Rupelske trdnjave ob Strumi. Ta varnostna odredba proti nad- kriljenju levega krila je že svoječasno zelo razburila nasprotnike. A Bolgari so takrat kmalu ustavili prodiranje. V juniju in juliju so poslali v Solun in sicer na Kalkidike srbske čete okrog 100.000 moč, potem je prišlo še nekaj tisoč Rusov in zadnje tedne se je izkrčala baje v Solunu tudi divizija laških čet. Srbske čete, katere so oblekli v angleške in francoske uniforme, so po- slali v zadnjem času menda na fronto ter so jih postavili na desno krilo sovražnim postojankam. Najbrž so jih namenili za prvi spopad, kar jih je zelo razburilo. Za- dne dni so imeli nalogo, napasti med Pre- spo in Ostrovim jezerom. Ta napad pa je bil zadnji povod, da so v tej pokrajini na- stopile ofenzivno nemške in bolgarske čete. Počela se je ofenziva dne 17. avgu- sta s tem, da so pri Florini vrgli srbsko donavsko divizijo in zasedli Florino. Na- slednje dni so prodirala krđala dalje in priborila ob železnici Bitolj—Solun kraje Banico in Eksiso ter vse sosednje gorske višine, hkrati pa naklestila poleg franco- skih čet tudi srbsko drinsko in vardarsko divizijo.

Po zasedbi Biklišta in pokrajine južno Florini so bolgarsko-nemške čete ovrle zvezo med Korico in Florino ter Kosturom ter zvezo Francozov—Angležev—Srbov z Italijani v južni Albaniji ter razdrle enotno fronto sovražnikov na Balkanu. Dne 18. avgusta se je lotilo ofenzive tudi bolgarsko levo krilo, zasedlo Demirhisar in očedilo levi breg reke Strume med Bukovem in Tahinskim jezerom. Tudi med Mesto in Strumo se je pričelo prodiranje in s tem uvedlo nove in morda odločilne boje na Balkanu.

Že doseženi uspehi ne bodo brez vpli- va na Romunsko in napredovanje naših zavezniških čet po grški zemlji, oziraje se točno na grške interese, bode omogočilo pripadnikom osrednjih sil na Grškem, da bodo navzlic terorizmu Venizelosovih pri- padnikov in četverozveze ostali zvesti svo- jemu prepričanju pri bodočih volitvah. Sa- danja nemško-bolgarska ofenziva je vse- kakor srečna poteza proti načrtom na- sprotnikov, ki so ogrožali naše in bolgar- ske lanske uspehe. Naši nasprotniki so si obetali lahko zmago proti Bolgarski in osrednjim silam, zanašajoč se na istočasni napad Romunske ter napredovanje ruske armade preko Dobrudže na eni in zmago Venizelosistov na drugi plati, pri čemer bi se uresničila tudi ruska vroča želja po pri- dobitvi Carigrada in Dardanel.

Upamo, da je sedanja ofenziva naših zaveznikov temeljito razpršila za vedno sanje nasprotnikov.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 25. avgusta. Uradno:

Ob Vojuši deloma praske.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. avgusta. Veliki glavni stan:

Nobene znatne izpremembe.

Vrhovno vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 25. avgusta. (K. u.) »Agence Telegraphique Bulgare«:

Generalni štab obvešča:

Naše desno krilo nadaljuje ofenzivo.

Znatne srbske sile divizije iz šumadi- je, ki so jih podpirale tudi sosedne čete, so podvezle v gorovju Moglenica od 21. t. m. ponoči do 23. t. m. ob 2. popoldne povrsti osemnajst napadov na naše prednje posto- janke v odseku Kukuruz—Kovil. Naše če- te so vse te napade z neomajljivo odloč- nostjo odbile; Srbi so se umaknili nato v svoje prvotne postojanke; njih izgube so strašne.

Naše levo krilo napreduje proti oba- lim Egejskega morja. Med prodiranjem za- deva le na slabe angleške konjeniške od- delke, ki se hitro umikajo proti zalivu Or- fano; naše čete jih zasledujejo.

Dne 23. t. m. smo ozvojili greben Pr- narskega gorovja, vas Zdravik koto 750 (10 kilometrov severno od Orfano), goro Bi- glo (850 m visoko, 12 km severno od Le- ftere), vas Dranovo (3 km severno od Pravišta), višini severno od Kavale in celo ravnino Sarišaban.

Napačno je poročilo francoskega ge- neraina štaba, da bi bile zasedle fran- coske čete vas Palmis; to vas, ki leži na grškem ozemlju, drže od začetka sem Francozi.

Dobila jih je. Horvatiček pa mi je po- vedal njeno povest. Oče je bil v vojski, zdaj leži ranjen v neki bolnišnici na Češ- kem. Žena mu je umrla pred šestimi me- seci in ostavila tri otroke, katere preživlja zdaj stara mati s podporo 70 vin. na dan za otoka in s tem, kar zasluži s krpanjem vreč. Zanimivo pri tem je pa to, da si star- ka ne upa sporočiti sinu, da mu je umrla žena.

— Umrl bi od žalosti tako jo je ljubil. Umrl bi, ali pa bi si kaj naredil. — Tako misli starka, zato mu ne piše, temveč k Horvatičku prihaja, da ji on sestavlja pisma tako, kot bi mu jih pisala žena. In Hor- vatiček se trudi, da ponareja pisavo mrtve žene...

V ponedeljek čez tri tedne po tem dnevu je Horvatiček zopet prejemal in od- dajal vreče. Jezil se je in kiel nad ženami, toda vsaka je dobila svoj del. Jeza Horva- tička je bila samo na jeziku — tako iz na- vade, ker je bil četovodja.

Zadnja je prišla na vrsto deklica s plavimi lasi in očmi kot angeljico. Bo- ječe se je stiskala v kot, dokler niso bile odpravljene vse žene.

— Kolik broj imaš dete? —

— Broj 138, gospod. —

Horvatiček je odprl račun.

— Veronika Jureković. Pa, kje je ba- bica danes? —

— Umrla je. —

Deklici so se orosile oči.

— Kdaj? —

— Pred štirimi dnevi smo jih poko- pali. Do polnoči sva krpale vreče, potem pa jim je postalo slabo, zjutraj so bili mrt- vi. — Gospod, bom li mogla dobiti vreč? — Pa, kdo jih bo krpal? —

— Jaz, gospod. —

— Ti? —

— Da, jaz, saj sem tudi prej pomagala babici.

Horvatiček je bil v zadregi, kaj naj stori, zato je prišel k meni. Zedinila sva se, da prezreva predpise in ji dava vreče. Dekle je bilo vse srečno.

— Si li pisala tateku, da je umrla babica? —

— Nečem mu pisati. —

— Pa, zašto ne? —

— Morala bi mu pisati, da je umrla mala Jelka, da je umrla babica. Tatek je bolesten v bolnišnici, ko bi zvedel to, bi umrl še on od žalosti. —

— Pa, kdo vam bo zdaj kuhal ko- silo? —

— Kuma ga bo donašala, ki je zápo- slena v pučki kuhinji, jaz pa bom krpala vreče. — Molim vas, gospod Horvatiček, v nedeljo hočem doči k vam, da napišem tateku pismo, kot ste delali to babici. —

— Pa, kaj napiševa? —

— Pisala bova, kot da piše mamica, da smo vsi zdravi in da Barica že zna kr- pati vreče, in da mu plete nogavice za zimo. —

Horvatiček se je sklonil nad knjigo. V očeh je imel trdi mož solze. Pomočil je pero v črnilo in napisal na novo stran knjige:

— Broj 415, Barica Jureković. —

Potem je napisal še to na zelen listič in ga dal deklici.

— To je tvoj novi broj. —

— O, to je visok broj! Poljubljam roki. —

Deklica je odšla. Zunaj je čakal pet- leten fantič, stoječ pri razdrapanem otro- škem vozičku. Nanj sta naložila vreče.

— Barica, pusti, da bom jaz konj, ti pa boš potiskala zadaj, — je zaprosil dečko.

In Barica je pritiskala voziček, da je lažje vozil mladi konj...

× × ×

— O, to je visok broj! —

Da, to je visok broj — 415. — Hotel bi ti ga uvezti z zlatom na srebro, da boš pomnila, kdaj si postala Barica Jureković — junakinja med tisočermi številkami trpečih hrvaških žen. Morda najmlajša — pa ne — najzadnja!

P.

Francosko balkansko poročilo.

24. avgusta. Pred desnim krilom zveznikov se utrjuje sovražnik na levem bregu Strume.

Na obeh straneh ceste, ki vodi v Seres, med Strumo in zgornjim delom doline Moglenica so odbili Angleži in Francozi brez truda več poskusov sovražnika, da bi vzel po njih zasedene postojanke severno od Palmisa, v dojranskem odseku in pri Ljumnici.

Na celi gorati bojni črti zahodno od Moglenice razvijajo Srbi svojo ofenzivo.

Na najskrajšem levem krilu so z ljutim protinapadom Srbi zopet zasedli postojanke, ki so jih bili dne 23. t. m. zjutraj izgubili na višini 1506, pet kilometrov severnozahodno od Ostrovskega jezera.

Srbsko uradno poročilo.

Dne 22. avgusta na desnem krilu artiljerijski boj. V sredini se ofenziva uspešno razvija. Bolgare korak za korakom pritiskamo proti meji. Ujeli smo 208 mož tretje divizije. Vse protinapade sovražnika smo odbili. Na levem krilu smo zavrnili vse sovražne napade. Od glavnega stana določene postojanke so čete zasedle in jih drže.

Med jezeroma Ostrovo in Presba.

Haag, 25. avgusta. Londonski »Central News« javljajo: Ob grški meji se razvijajo vedno močnejši boji. Med jezeroma Ostrovo in Presba so Bolgari z močnimi silami izvajali obstreljevanje, katero so Srbi ljuto se boreč 10 ur vzdržali, a končno so se umaknili ob železnici, ki vodi proti vzhodu. V grški Macedoniji prodirajo močni bolgarski konjeniški oddelki. Bolgari so, kakor se trdi, pozvali čete, ki stoje pred reko Struma, naj se umaknejo s pota.

Ob železnici Florina-Banica.

Bern, 25. avgusta. (K. u.) »Echo de Paris« piše glede na vojaški položaj v Macedoniji: Prodiranje Nemcev in Bolgarov ob železnici Florina-Banica je dejstvo, ki je prisililo Srbe potem, ko se dva dni bojevali, da so se morali umakniti v svoje postojanke vzhodno od Ostrovskega jezera. Napredovanje zveznih črt na levem krilu sicer ne povzroča skrbi, a pomisleke le vzbuja.

Angleško-francoska ofenziva.

Bern, 25. avgusta. Vojaški kritik lista »Temps« piše: Gotovo je, da je na bojišču možno le počasno prodiranje. Sovražnik je na fronti ob reki Somme zbral poldrugi milijon mož. Napredovanje zveznikov je gotovo, šlo bo pa le izredno počasi in je mogoče, da bo sedanja bitka trajala še več mesecev.

Ofenziva v Macedoniji.

Atene. (K. u.) Reuter: Nemška vlada zagotavlja, da ne bodo nemške in bolgarske čete vkorakale v mesto Drama, Kavala in Seres.

Sojba Francozov o položaju na Balkanu.

Lugano, 24. avgusta. (K. u.) Pariški poročevalec Hutin, ki dobiva večkrat dobra vojna poročila iz ruskega vira, piše o položaju na Balkanu: Zdaj gre za to, da bomo do nedelje ali do ponedeljka napredovali. Dober uspeh zaveznikov v Solunu bi se dosegel istočasno s porazom Bolgarov na severni bojni črti.

Mešana družba pri Solunu.

Rotterdam, 25. avgusta. »Daily Chronicle« poroča: Poleg francoskih, angleških, ruskih, srbskih, italijanskih in albanskih čet pošiljajo zdaj tudi Portugalce na bojno črto pri Solunu.

Posveti v Atenah.

Genf, 25. avgusta. Pariški »Journal« poroča iz Aten, da so tamošnji uradni krogi zelo razburjeni. Zastopniki sporazuma so se včeraj večkrat posvetovali o položaju na Balkanu, ki postaja resen in zahteva največjo pozornost. Grški vojni minister se je več časa posvetoval s kraljem Konstantinom in z načelnikom generalnega štaba Dusanisom, kako naj prežive ljudi, ki se umikajo pred Bolgari. Zaimis se je podal zvečer h kralju, da mu je poročal o svojem razgovoru s poslaniki sporazuma. Ko se je vrnil iz kraljeve vile, se je posvetoval z vojnimi ministrom in s podnačelnikom generalnega štaba; gošpodje so se razgovarjali do polnoči.

Solun ne bo več grški.

Curih, 25. avgusta. Petrogradski dopisnik »Stampe« piše: Grška najbrž ne dobi več Soluna, vsaj zavezniki so tega mnenja. Najbrž bodo luko izpopolnili in mesto internacionalizirali, in tako bo Solun mogel dobiti velik vpliv na trgovino in obrt v balkanskih deželah in trčiti konkurenco Carigrada. Ententa bo najbrž obdržala tudi zasedene grške in turške otoke. Med Parizom, Londonom in Petrogradom so se že vršili tozadevni razgovori. Italija zdaj še ni pri tem razgovoru in zato mora poudariti svojo pravico in zahtevati tudi besedo.

Bolgarska ofenziva in Rumunija.

Berlin, 25. avgusta. Poročevalec »Berliner Tageblatt«, Lederer, poroča

iz Bukarešta, da zna bolgarska ofenziva bistveno izpremeniti položaj v Rumuniji. Ententa sama je Solun spravila v tesno zvezo z Rumunijo. Vedno je pravila, da bo ona začela ofenzivo. Zato je sedaj prvi vtis velika zmeda, posebno ker je Bolgarija istočasno tudi ob rumunski meji zbrala velike čete. Rusofili so vedno računali, da bo Bolgarija vsled ententne ofenzive iz Soluna morala umakniti svoje čete od Donave. Sedaj pa je Bolgarija začela ofenzivo, od Donave pa ni vzela niti enega moža. Ententni pristavi v Rumuniji pišejo sedaj, kako nevarna je sedanja bolgarska ofenziva za Rumunijo. Če se Bolgarom posreči, da svojo 500 km dolgo macedonsko fronto skrajšajo na mali polkrog okoli Soluna, tedaj bi oprostili precej svojih čet in te bi porabili proti Rumuniji. Tudi sicer se v Bukareštu javnost dosti bavi z bolgarsko ofenzivo.

Rumunski kralj se nenadoma vrnil v Bukarest.

Kolin, 25. avgusta. »Matinu« brzojavljajo iz Bukarešta: Kralj se je proti vsakemu pričakovanju vrnil v ponedeljek s Sinai v prestolno mesto.

Ministrska kriza v Rumuniji.

Bukarest, 25. avgusta. »Steagul« beleži govorico, da pričakujejo izpremembo v rumunskem ministru. Zunanji minister bo postal, kakor pravijo, predsednik zbornice Ferekide, industrijsko ministstvo bo prevzel brat ministrskega predsednika Vintile Bratianu, N. Saveanu bo postal delavski minister.

Nemški poslanik pri rumunskem kralju.

Berlin, 25. avgusta. »Tageblatt« poroča iz Bukarešta, da je bil nemški poslanik Busch v sredo v daljši avdijenci pri kralju.

Važna konferenca v Bukareštu.

Kodanj, 25. avgusta. »Berlinske Tiden« poroča iz Bukarešta, da se Bratianu prihodnji teden vrne v Bukarešt, kjer bo konferenca, kateri pripisujejo veliko važnost.

Rumunski vojni hujskači se zopet vznemirjajo.

Bukarest, 24. avgusta. (K. u.) Marghilomanovo glasilo »Politique« piše: Le malo dni nas loči od dneva, ki so ga federalisti določili za nastop Rumunije. V njihovih krogih je že opaziti neko gotovo razburjenje proti vladi. Tisti, ki so mislili, da nas le malo dni loči od odločitve Rumunije, danes to dosti manj verujejo. Niti vojaške odredbe, ki vznemirjajo javnost, niti stave po kavarnah o dnevu novega ruskega vpada, niti vesti federalističnega časopisa o novem pritisku entente niso mogle federalistom dati zagotovila, da je sedaj prišla ura za Rumunijo. Zato pa toliko bolj besnijo proti Bratianuju.

Drobne rumunske.

Bukarest, 25. avgusta. Zastopniki entente v zadnjem razgovoru Bratianuja niso mogli pripraviti do odločitve, ker zahteva velika poročila za čuvanje rumunskih interesov pri mirovni konferenci. (Od drugod poročajo, da Rumunija zahteva pravico glasovanja, kar ji pa ententa noče priznati. Op. ur.)

Narodna banka je dobila pooblastilo, da izda 7.5 milijonov bankovcev po 1 lej in 8 milijonov po 2 leja.

»Tribuna« poroča, da je rumunski poslanik Ghika imel razgovor v italijanskem zunanjem uradu.

Rumunija išče v Švici mlade zdravnike s kirurški izobrazbo.

»Birzevia Vjedomosti« pravi, da je treba proti Rumuniji nastopiti odločno, ker hoče konca vojske operirati brez odločitve.

Iz Sofije poročajo, da se zadnje čase v Rumuniji množijo glasovi proti vojski. Značilno je, da jih javnost ne odklanja več v taki meri kakor še pred kratkim. Carpova »Moldava« kaže na zemljevidu velike nevarnosti.

Vojska z Italijo.**Za Goriško nobene nevarnosti več.****AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 25. avgusta. Uradno:

Sinoči je sovražnik živahno obstreljeval naše postojanke od reke Vipave do Nove vasi. Istočasno so proti temu odseku nastopili številni poizvedovalni oddelki. Bili so odbiti.

Na fronti Fasanskih planin je po ponesrečenih napadih Italijanov ponehalo tudi artiljerijsko delovanje.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

23. avgusta. Sovražnik je streljal ponoči na 22. avgusta ljuto na naše postojanke v dolini Astico; obstreljevanju ni sledil napad pehote.

Naš ogenj je v isti noči ustavil napredovalni sovražni poizkus med Gra-Cingarella in Gra-Bebio na planoti Asiago.

V odseku Tofana so po kratki, a uspešni pripravi s topovi oddelki pehote in alpincev zavzeli s sijajnim napadom močne sovražne postojanke na zahodnih pobočjih tretjega vrha Tofana in v dolini Travenanzes.

Izgube sovražnika so bile težke; prepustil nam je 40 ujetnikov, orožje in strelišča.

V odseku pri Gorici boji s topovi.

Včeraj popoldne je poizkušal neki sovražni oddelček približati se Vrtojbi; naš ogenj jih je pregnal; veliko ljudi je pustil sovražnik na bojišču.

Lahi zapuščajo našo Gorico.

Goriško, 23. avgusta 1916.

Lahi so pričeli z evakuacijo Gorice.**Naša straža pri Gorici.**

Goriško, dne 23. avgusta 1916.

Kritični dnevi, ki jih je ustvaril 6. avgust na Goriškem, so že davno za nami. Da ni za Goriško več nobene nevarnosti, to mora potrditi največji črnogled. V položaju sem, da vam sporočim besede nekega znanega goriškega generala, ki se je — v podobnem smislu kakor naš Borojevič — med drugim pred dnevi izrazil: »Ako smo vzdržali na postojankah pred Gorico deset dni, lahko vzdržimo tu še deset let.« Prebivalstvo na Goriškem je popolnoma mirno, samozavestno in upa na zmago. Zanimivo za položaj in razpoloženje je, da se vrše stave, v koliko dneh bo Gorica trdno v naših rokah. To vemo, da Italijane čaka maščevanje za težko izdajalstvo, za Gorico in junaške Dalmatince.

Ako izvzamemo boje na komenski planoti, v noči od ponedeljka na torek, je na bojišču mirno. Obe stranki izmenjujejo pozdrave iz težkih topov. V ponedeljek rade Vipavsko dolino boji med našimi in sovražnimi letalci. Sovražni letalci so nas obiskali in včeraj in tudi danes. V smeri proti Dornbergu je bilo danes predpoldne čuti detonacije bomb. Podrobnosti še niso znane.

Položaj pred Gorico.

Goriško, 24. avgusta 1916.

Na bojišču pred Gorico je dalje mirno. Le letalci se gibljejo na obeh straneh.

Pred dnevi so napadli naši letalci italijanske kolone, ko so ravno korakale skozi Gorico po ulici »Studenec«. Z bombami so povzročili med italijanskimi vrstami uničenje in opustošenje. Istotam je naša artiljerija uničila z dobro umerjenimi strelji italijansko avtomobilno kolono.

Italijanska polzvedovanje južno od reke Vipave.

Vojni tiskovni stan, 25. avgusta. (Po vojnem tiskovnem stanu potrjeno poročilo vojnih poročevalcev.) Italijansko topništvo je včeraj ljuto obstreljevalo naše postojanke od mirenškega gradu do Nove vasi. Ves 6 km široki prostor so močno obstreljevali; tudi pehota je nastopala in pošiljala poizvedovalne oddelke, ki so pa krvavo plačali svojo nalogo, da bi dognali, kako močne so naše postojanke.

Lahi niso uvedli v Gorici civilne uprave.

Lugano, 24. avgusta. (K. u.) »Corriere della Sera« pravi, da ni res, kakor so poročali, da bi bil imenovan odvetnik Cesciutti za župana v Gorici. Mesto Gorica se nahaja še v bojni črti; začasno se mestu zato še ne more podeliti civilna uprava. (To se čuje, kakor pripravljanje laškega občinstva za slučaj, ako bodo morali Italijani iz Gorice. Italijanski upravitelj Gorice je torej ostal doslej le na papirju laškega časopisa, ki je, kakor sedaj samo prizna, o tem prezgodaj poročalo. Kakor se iz izjave »Corriera« vidi, Lahi sami ne upajo, da se jim posreči obdržati Gorico. Op. ur.)

Laški ministrski svet.

Lugano, 25. avgusta. (K. u.) Včeraj je zboroval ministrski svet, ki se je posvetoval o upravnih zadevah.

Potres ob adrijski obali.

Lugano, 24. avgusta. (K. u.) Oblasti so do zdaj le prebivalce mesta Fano pozvali, naj se vrnejo v svoje hiše; prebivalci ostalih po potresu prizadetih krajev morajo taboriti še pod milim nebom.

Vojska z Rusi.**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 25. avgusta. Uradno:

Bojna skupina generala nadvojvode Karla.

Zahodno od Moldave in v obsegu Tartarskega prelaza smo z velikimi izgubami za sovražnika odbili več ruskih napadov deloma v ročnem metazu. Sicer pri neizpremenjenem položaju mestoma artiljerijski ogenj z menjajočo se silo.

Vojna skupina maršala pl. Hindenburga.

V odseku Perepelniki—Piemaki smo sovražniku zopet vzeli dne 22. t. m. od uječa vzeti ozek kos iarka in pri tem vjeli

1 častnika in 211 mož ter zaplenili 3 strojne puške. Dalje proti severu nobenih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala pl. Hindenburga.

Protinapad za zopetno pridobitev dne 21. t. m. pri Zwyzym izgubljenih jarkov je uspel. Včeraj in 21. avgusta smo ob Graberki ugrabili 561 ujetnikov.

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

Pri nemških četah nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 22. avgusta popoldne. Na zahodni fronti je položaj neizpremenjen.

22. avgusta zvečer. Na zahodni fronti je položaj neizpremenjen.

23. avgusta popoldne. Na zahodni fronti se je v noči na 22. avgusta južno od Krve izvršil napad s plini, ki je bil z velikimi izgubami za sovražnika odbit. Na kolodvor Manjevič je vrgel sovražnik z letal nad 100 bomb. Ob Seretu južno od Brodov je sovražnik na različnih točkah napadel, pa je bil povsod z našim ognjem odbit. V bližini izliva Pruta jugozapadno od Adzelce smo se polastili dveh višin severno in južno od gore Koverla na ogrski meji.

23. avgusta zvečer: Položaj neizpremenjen.

RUSKI NAPADI V BUKOVINI.

Vojni tiskovni stan, 25. avgusta. (Poročilo vojnih poročevalcev, odobreno po vojnem tiskovnem stanu.) Močne ruske sile so napadle severnozahodno od Magure na Stari Vipčini nemške postojanke, a so jih Nemci odbili.

Rusi so zopet izkušali, da bi bili potisnili severno od Tatarskega prelaza svojo bojno črto čez ogrsko mejo. Včeraj so petkrat ljuto napadli močno utrjeno črto na mejnem grebenu severno od Tatarskega prelaza, a ogrski honvedi, ki branijo tam ogrsko mejo, so sovražnika vselej prepodili.

V tem ozemlju, kjer menja pragozd z navadnim gozdom, je zelo težak napad, a nič ložja ni obramba. Rusi, ki zasledujejo taktiko, da nastopajo v množicah, bi tudi tu radi kljub težavnemu ozemlju ne glede na žrtve ljudi nadvaladali položaj. Brez uspešnosti njih napadov dokazuje, da se naše čete z železno vstrajnostjo branijo nasproti divjim naskokom.

PRED VELIKO ODLOČILNO BITKO NA SEVEROVZHODU.

Berlin, 25. avgusta. »Tag« piše z ozirom na položaj na severovzhodni bojni črti: Splošno nam preveva slutnja, da se nahajamo pred velikimi dogodki, ki jih more rešiti le bitka na odprtem polju. Kako resno da sodijo Rusi o bodočih dogodkih, nam dokazuje okolnost, ker ne napenjajo le vseh sil, da pripravijo velika ojačenja, marveč so celo tako previdni, da stalne naprave na izpostavljenih točkah pošiljajo nazaj.

PRI KOVLU ZBRALI RUSI 800.000 MOŽ.

Barcelona, 25. avgusta. Poročevalec lista »ABC« v Moskvi javlja, da je govoril z generalom Ivanovom, ki je izjavil, da so zbrali Rusi pri Kovlu 800.000 mož in da hočejo ne glede na žrtve krvi prebiti nemško bojno črto.

LVOV PREKISLO GROZDJE.

Rotterdam, 25. avgusta. Angleški listi poročajo iz uradnih ruskih krogov, da so v Petrogradu opustili načrt, da osvoje Lvov, in sicer z ozirom na to, ker sta napočili osrednji velesili velikanske množice v Galiciji.

RUSKI GLAVNI STAN.

Z ruske meje se poroča: Verojetna poročila z ruske fronte povedo, da je ruski glavni stan preložen. Obisk mesta Minsk je zopet dovoljen. Car se je preselil iz Minska v Kamenec-Podolski.

MIROVNO GIBANJE V RUSIJI.

Curih, 25. avgusta. »Italia« objavlja pismo iz Bukarešta, v katerem se trdi, da se tam poročila o mirovnem gibanju v Rusiji trdovratno vzdržujejo. Liberalci in monarhisti so se v dumi izjavili proti nadaljevanju vojske. Dopisnik italijanskega lista navaja tajno spomenico omenjenih skupin v dumi na carja. V spomenici se trdi, da bi zmaga entente v njenih posledicah prinesla za Rusijo gospodarsko in politično neugoden položaj.

SLABA LETINA NA RUSKEM.

Stockholm, 25. avgusta. Iz Petrograda se poroča: Listi pišejo, da je deževje, ki traja že cel mesec, v Rusiji uničilo zadnje upanje na letino. V severnih in vzhodnih gubernijah je jesenska setev popolnoma za nič; pomladanska setev je pričela gniti. Letina v južni Rusiji je vsled rje slaba. Zrna so večinoma prazna. Ob Volgi radi deževja ne morejo pospraviti pridelkov.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Enako kot 18. avgusta so se včeraj izvršili istočasno na celi fronti od Thiepvala do Somme po najlutejšem artiljerijskem ognju angleško-francoski napadi, ki so se večkrat ponovili. Med Thiepvalom in gozdom Foureaux so se krvavo razbili. Dele najsprejnejših sestreljenih jarkov severno od Ovillerja smo popustili.

V odseku Longueval-Delville je sovražnik pribojeval uspehe. Vas Maurepas je ta čas v njegovih rokah. Med Maurepasom in Sommo francoski naval ni imel nobenega uspeha. Tudi desno od Moze so Francozi zopet napadli. Boj se je omejil na odsek pri Fleury. Sovražnik je bil odbit.

Neko naše letalo je v noči na 24. avgust napadlo trdnjavo London.

Severno od Somme smo sestrelili 4 sovražna letala, in sicer po eno pri Pont Favergé, južno od Varennes in pri Fleury (23. avgusta) v zračnem boju; eno južno od Armentières z obrambnimi topovi.

Kakor že pogosto v zadnjem času na belgijska mesta, so tudi včeraj zopet metali bombe na Mons. Ne glede na napravljen znatno škodo na belgijski lastnini je bilo težko ranjenih nekaj meščanov.

Vrhovno vojno vodstvo,

Francosko uradno poročilo.

24. avgusta. Severno od Somme so z enim naskokom vzele naše čete tisti del vasi Maurepas, ki so ga Nemci še držali. Vzele so tudi sosedne jarke in napredovale dva kilometra na širini 200 metrov. Ujele so 200 mož in zaplenile 10 strojnih pušk.

Zračni napad na Angleško.

Berlin, 25. avgusta. Wolffov urad poroča:

V noči od 24. na 25. je več pomorskih zrakoplovov napadlo južni del angleške vzhodne obale in pri tem izdal metalo bombe na City in jugozapadni del Londona, na baterije pri mornariških oporiščih Harwich in Folkestone ter na več ladij v ladjedelnici Dover. Povsod se je opazilo silovito učinkovanje. Zrakoplove so med poletom tja in nazaj ljuto obstreljevale številne opazovalne postaje in obrambne baterije, a zaman. Vrnili so se vsi.

Načelnik admiralskega štaba mornarice.

„Deutschland“.

»Deutschland« v Bremenu.

Bremen, 25. avgusta. (K. u.) Bösmannov urad poroča ob 12. uri opoldne: »Deutschland« je pravkar priplula v prosto luko.

× × ×

Dne 25. avgusta ob 11. uri 10 minut dopoldne se je vrnila nemška podmorska trgovska ladja v pristanišče samo-svojega mesta Bremena. Na tisoče in tisoče ljudi se je zbralo, z navdušenjem, ki ga ni popisati mogoče, so pozdravljali tisto ladjo, ki je po novih podmorskih potih strla angleško strahovlado na morju in omogočila kljub svetovni vojski zvezo Nemčije z Ameriko.

»Deutschland« prva pozdravila nemška bojna mornarica z morskim letalom.

Na visokem morju je »Deutschland« pozdravilo morskoro letalo nemške bojne mornarice, ki se je izpustilo do treh metrov nad pomorsko ladjo in pozdravilo moštvo. Pozdrav je bil zelo primeren, saj ni izključeno, da se bo še med vojsko izvedla tudi s Zeppelinovi zveza med staro Evropo in mlado Ameriko, kar je že napovedalo časopisje.

Pota nemške podmorske ladje.

Razven ravnatelja družbe lastnice »Deutschland« ne ve nihče, kje je vozila »Deutschland«. Mogoče se je pripeljala skozi Kanal, a lahko tudi okoli Orkney otokov ali pa skozi Kanal med Škotsko in Orkneyskimi otoki. Prva črta bi bila najkrajša: 3664 morskih milj znaša. Kapitan »Deutschland« tega gotovo ne bo razglasil, to bodo zvedeli le tisti, ki bodo posnemali njegovo vožnjo, da bodo porabili izkušnje, ki si jih je pridobil podmorski Kolumb med svojim srečnim popotovanjem.

»Deutschland« zasledovalo 32 bojnih ladij.

»Morningpost« pravi, da je zasledovalo »Deutschland« 32 bojnih ladij, 20 med njimi jih je nadzorovalo ameriško pristanišče in Severno morje; 12 je zasledovalo »Deutschland« na visokem morju; a tisti Anglež, ki je to poročal, je gotovo hodil v Cadornovo visoko šolo domišljije, ker pravi, da sta nenavadno gosta megla in vihar onemogočila, da niso »Deutschland« Angleži izsledili in zaplenili.

Časnikarji pozdravijo podmorsko ladjo.

Časnikarji, ki so se peljali »Deutschland« do Blumenthala naproti, so zagledali včeraj ladjo 20 minut pred 11.

uro, poročajo: Vreme ni prijazno: oblačno je in deževno. Počasi se bliža »Deutschland«. Ljudje navdušeno pozdravljajo podmorskega »Kolumba«, kapitana Königa, njegove častnike in mornarje, ki se zahvaljujejo. Kapitan stoji v poveljniškem stolpu; na trikratni »Hurra« časnikarjev odgovori s trikratnim »Hurra«! nevtralcem, zveznemu in nemškemu časopisju; posebno so bili zastopani na časnikarski ladji ameriški in švedski časnikarji. Malo brodovje, ki je čakalo »Deutschland«, spremlja podmorsko ladjo po reki Vezir proti Bremenu, gromenje topov jo pozdravlja; ljudje navdušeno prepevajo.

V Bremenu.

V Bremensko prosto pristanišče II. se je pripeljala »Deutschland« 10 minut čez dvanajsto uro. Bregove reke Vezere oblegajo tisočere množice, ki navdušeno pozdravljajo parnik. V pristanišču so velikanski parniki, ki morajo radi vojske počivati, oblekli praznično obleko na čast pritlikavcu »Deutschlandu«, ki tudi med vojsko vzdržuje promet med Evropo in mledenko Ameriko.

»Deutschland« se počasi približa sprejemni ladji, na kateri svira godba. »Deutschland« čakajo tam veliki vojvoda Oldenburški, admiral pl. Krosigh, grof Zeppelin in drugi. »Deutschland« se ustavi pri sprejemni ladji; s podmorske ladje vržejo hitro vrv nanjo, nato izpuste z ladje bogato okrašeni most; kapitan König zakliče: »Vsi možje na krov!« Mornarji »Deutschland« se razvrste v eno vrsto, kapitan König koraka nato čez most na sprejemno ladjo.

»Deutschland« prevozila 8500 morskih milj.

Predsednik nadzorstva družbe lastnice »Deutschland« Alfred Lohmann nagovori navzoče s krepkim nagovorom, v katerem pove, da je prevozila podmorska ladja 8500 morskih milj. Izraža veselje, da so vsi Američani, izvzemši tistih, ki jih je ukužila mamonska služba Angliji, kot pravi svobodoljubni možje Washingtonovih in Franklinovih vzorov, toplo pozdravljali prihod »Deutschland« v Ameriko. Ponosni smo, ker smo poslali pod nemško zastavo Združenim državam barve, med tem ko Amerika ne more niti nemoteno dobiti svoje pošte iz Evrope. — Navdušeno je končno pozdravil »Deutschland«, njenega kapitana Königa, častnike in moštvo.

Kapitan König se je kratko in jedrnat zahvaljeval in zaključil svoj govor s Hurra! senatu in meščanstvu mesta Bremen.

»Deutschland« pripeljala kavčuk.

Bremen, 25. avgusta. Kakor se čuje od dobro poučene strani, je »Deutschland« pripeljala iz Amerike toliko kavčuka, da ga bosta imeli Nemčija in Avstrija za vojne namene dovolj za dolgo časa, najmanj za eno leto.

Madžarska opozicija.

Znani trije madžarski zaupniki in nadzorniki so v ogrskem državnem zboru začeli javno kontrolo zunanje politike. Avstriji kot skromni gledalci in poslušalci z zanimanjem gledajo čez Litvo, kjer se precej govori o nas, a brez nas. V 14. urni seji so opozicionalci spravili v razgovor skoro vsa politična, vojaška in gospodarska vprašanja. Zadovoljni niso z zunanjim ministrom, in grof Andrassy zahteva, da se skliče delegacije. Grof Tisza je branil grofa Stürgkha in izrekel tolažilne besede, da tudi Avstrijecem želi, da bi imeli

Tisza pa je odgovarjal, kolikor je mogel, toda interpellantov ni zadovoljil. Poslanec Rakovszky bo pozval vlado, da naj nastopi pri avstrijski vladi, da bo tudi Avstrija dobivala točna in resnična poročila iz ogrske državnega zbora. Prihodnji teden bo opozicija nadaljevala svojo politično akcijo z raznimi interpelacijami: Rakovszky vprašuje o našem postopanju proti Italiji in opustitvi važnih vojaških odredb. Urmanczy o vlogi Madžarov v vojni, Polonyi o razmerju do Nemčije, Karolyi o notranji in zunanji politiki, Gal pa o Rumuniji. Grof Andrassy je hotel v tajni seji govoriti o nekem vprašanju zunanje politike, bo pa to storil v javni seji. Prihodnji teden pride v razpravo njegov predlog, da vladi skliče delegacije. Tiszovi pristaši zanikajo vest o odgoditvi ogrskega državnega zbora. Tisza bo pustil opoziciji prosto besedo.

Razna poročila.

Obrekovanje Vatikana.

Kolin, 24. avgusta. »Kölnische Ztg.« poroča iz Curiha: Glasilo francoske radikalne stranke pariški »Radical« se sklicuje na visoko osebnost in dolži Vatikan, da zlorablja od Italije priznano svobodo di-

plomatičnega občevarja v ta namen, da po svojih kurirjih pošilja osrednjima silama poročila, ki niso prav nič v zvezi s cerkvenimi stvarmi. Ker bi to znalo škoditi tudi francoskim interesom, zato »Radical« poziva Italijo, da naj odredi preiskavo in stori okoliščinam primerne odredbe, ne da bi pri tem ovirala akcijsko svobodo Vatikana. »Radical« stavi to zahtevo, ne pove pa nobenega dejstva za dokaz svoje obdolžitve in se sklicuje samo na neznano osebo kot zaupnika. To potrjuje že itak znano dejstvo, da se ententa neprestano trudi, da po svojih ljudeh vohuni občevarje cerkvenega državnega tajništva z osrednjima državama in tamošnjimi nunciji in da visokostojč lajki redno prenaša vesti na francosko poslanništvo.

Na Lovčenu izkopani črnogorski knez.

Linc, 25. avgusta. Sotrudnik »L. B.« piše iz Črnegore: Na lovčenskem gorovju se dviga na Jezerskem vrhu mala kapelica, kjer je pokopano od leta 1855 dalje največje srce Črnegore; najbolj priljubnega kneza vladika Rado Petra II., največjega črnogorskega pesnika in modroslovca. Sam si je izbral samotni gorski vrh in ukazal na čerch zgraditi kapelico. Svetovna vojska je motila tudi mir črnogorskega narodnega svetnika. Iz vojaških razlogov niso mogli pripuščati romanj na Lovčenu; ostanke Petra II. so zato slovesno izkopali v navzočnosti nekega črnogorskega škofa in jih začasno prenesli v Cetinje.

Nemški vojni cilji.

Berlin, 24. avgusta. »Neodvisni« odsek za nemški mir« pod vodstvom prof. Schäferja je izdal oklic, v katerem zahteva za Nemce osvojeno rusko ozemlje in Belgijo.

Liebkecht zahteva revizijo.

Berlin, 25. avgusta. Liebkecht je vložil pri najvišjem državnem sodišču zahtevo za revizijo.

Novo nemško vojno posojilo

razpišejo glasom zanesljivih poročil 1. ali 2. septembra. Kar se tiče značaja, obresti itd. se bo novo posojilo popolnoma prilagodilo prejšnjim vojnim posojilom.

Svele Višarje v avgustu 1916.

Jernej Hafner.

Splošno je znano med Slovenci, kakšna usoda je zadela priljubljeni in mnogo obiskovani obmejni božji poti: Sv. Goru in Sv. Višarje. Vendar bo marsikomu ustreženo, ako vnovič natančno popišemo stanje Sv. Višarij, v kakršnem so se nahajali dne 5. avgusta 1916. Zlasti se nekdanji višarski romarji in pa okoličani, predvsem žabničanje, ki so na Sv. Višarjah postavili hiše in tam imeli zaslužek, zanimajo za to najvišjo slovensko božjo pot (1789 metrov).

Dne 2. avgusta sem v spremstvu svojega sluga Špiritusa splezal na Kostrunovo glavo (2495 m) in na Viš (2666 m). Vsled megle je bil — sicer zelo razsežen — razgled prav malenkosten. Mangartovo in triglavsko gorovje je bilo popolnoma zakrito, Montaž je imel glavo zavito v oblak, pač pa so se sčasoma razodeli najvišji vrhovi Visokih Tur in — naše Sv. Višarje z Višarskimi glavami. Takoj se mi rodi misel in sklep obenem: »V hišo Gospodovo pojdemo« (ps. 121). Najraje bi bil maševal nad razvalinami; ker pa tega iz več vzrokov nisem mogel, sem se napotil v opoldanski vročini s Špiritusom po prašni cesti proti Mrzli vodi. Prašna kakor mlinarja — vsak voz in avtomobil, ki je vozil mimo, naju je zagrnil v bel oblak — sva z veseljem planila s ceste, čez betonski most, mimo križca v gozdni breg. Precej strma steza iz Mrzle vode čez Florjanko k višarskemu »birtu« se vije sicer prijetno skozi hlad grmovja in gozdov, a je deloma popolnoma zaraščena, ker nihče zdaj tod ne hodi. »Birta« je vojska izgnala, prazna je gostilna in klet, a studenec je poln in dobro je naju s Špiritusom napojil; pa čisto zastoj. Ni čuti žive duše, le dva žabniška pastirčka večkrat priskačeta za tropom ovčic tja gori — kakor bi bil človek prestavljen stoletja nazaj, ko še božje poti ni bilo. Previdno se bližava cerkvi od vzhodne strani, kajti od zapada vidi sovražnik na Sv. Višarje kakor na krožnik.

Skozi okno leve kapele smukneva v cerkev, zmoliiva pred glavnim oltarjem litanije Matere božje in nekaj drugih molitev in zapojeva »Marija, Mati ljubljena, češćena bodi ti... Da ni vojske, na stotine bi bilo romarjev tu; v soboto popoldne, sredi poletja! In molili bi rožnivenec in litanije, po kolenih bi drsali krog oltarja, obešali zahvalne spominke po stenah in spuščali darove v pušice. Ob uri pa bi stopil duhovnik na prižnico, pa orglje bi zapele in cerkev bi se tresla od speva litanij — vse v čast Materi Višarski. Ko ste danes vi vsi? Vzela, razkropila in pomorila vas je vojska. V imenu vseh teh in za vse, ki ob vojski trpe, sva opravila s Špiritusom kratko pobožnost, nato pa sem si natanko vso cerkev ogledal in popisal.

Stolp. Zidovje stolpa stoji skoraj nepoškodovano, le omet je odpadel in goreča streha je odtrgala z vrha par kamnov.

Strehe ni videti, zvonovi in ura so izginili, od lesovja je ostalo na tleh pod stolpom in okoli njega nekaj ogorkov in deščic. Na zunanji strani je ostala plošča od ure, kazalca stojita na II (veliki) in III (mali). Tla pod stolpom so pokrita z ometom, kamenjem, okvirji slik, železjem in ožganimi cunjami stare cerkvene obleke.

Ladja. Zid vseh štirih strani stoji neporušen, pač pa je vse lesovje (streha, kor, strop) in okrasje (lustr i. dr.) pokončano. Nekoliko napol zgorelih tramov, omet, manjši kamni in ostanki okrasja, par razbitih kamenitih angelcev iz levega oltarja, posodica za blagoslovljeno vodo, nešteto žrebljev (strešnikov) in — ena porcelanasta pipa — ta zmes pokriva tla. Med to šaro pa skakljajo — miške; trave nisem videl znotraj rasti. Vrata so, razun lesenih zadaj na desni strani in obojih železnih v zakristiji, izginila. Kameniti kropilniki so nepoškodovani. — Kapela. Glavna kapela (apsida) ima na desni strani pod omreženim oknom porušeni zid, sicer je zidovje ohranjeno. Poslikana okna so poškodovana; zelo razbito je levo, drugi dve imata le po par šipice, zdobljenih. V apsidi nad glavnim oltarjem je padlo nad polovico ometa na tla. — Deva kapela (sv. Ane) ima celo zidovje; desna (sv. Jožefa) pa je močno podrt. Stena z oltarjem je od roba oltarja do vogla (proti Zajzeri) porušena, a ne čisto do tla. Zunanja (zapadna) stena stoji sama, brez zveze na desno in levo, ker sta oba vogla (od oken dalje) od vrha do tal porušena; pravnotako je cela severna stena popolnoma podrt. Zakristija je deloma porušena (del severne stene); tla so visoko pokrita z vsakovrstnimi črepinjami in razvalinami; zlasti se opazi mnogo razbitih porcelanastih posodic in devocijnalij, ki so bile tu shranjene. (Dalje pride.)

Dnevne novice.

— 2579 odlikovanj v mariborskem 26. domobranskem pešpolku. Iz Maribora se poroča, da je prejel doslej tamošnji domaci 26. domobranski pešpolk 2579 odlikovanj, in sicer: 2 vitežka križca Leopoldovega reda, 12 redov železne krone 3. vrste, 4 vitežke križce Franc Josipovega reda, 41 vojaških zaslužnih križcev 3. vrste, 17 srebrnih vojaških zaslužnih svetinj (ponovno »Signum laudis«), 82 bronastih vojaških zaslužnih svetinj (»Signum laudis«), 3 duhovniške zaslužne križce 2. vrste, 3 zlate zaslužne križce s krono, 5 zlatih zaslužnih križcev brez krone, 14 srebrnih zaslužnih križcev s in 3 brez krone, 3 železne zaslužne križce s in 2 brez krone, 10 zlatih hrabrostnih svetinj, 127 srebrnih hrabrostnih svetinj 1. vrste, 834 srebrnih hrabrostnih svetinj 2. vrste, 1220 bronastih hrabrostnih svetinj, 116 pohvalnih prižganj zbornega poveljstva z odlokom, 2 železna križa 2. vrste. Skupaj je bilo podeljenih 170 častniških odlikovanj in 2409 moštvenih. Všteta k temu pa še niso odlikovanja o priliki ofenzive na južnem Tirolskem.

+ Dunajski ameriški poslanik o miru in Avstriji. Ameriški poslanik Penfield upa na skorajšen konec vojne. Prepričan je, da bo naša mornarica to strašno preizkušnjo prestala in ostala cela, ogromno pa bo gospodarsko delo, pa to vprašanje mora rešiti tudi cela ostala Evropa.

— 35letnico službovanja praznujejo letos gg.: Erker Jurij, nadučitelj v Koprivniku; Funtek Ant., c. kr. profesor na učiteljsku v Ljubljani; Furlan Jakob, Gale Franc in Jelenc Luka, učitelji na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Klemenčič Janez, nadučitelj na Rečici; Paternost Henrik, nadučitelj v Senožečah; Schmoranzler Jožef, c. kr. profesor na učiteljsku v Mariboru; Wittreich Jan., nadučitelj v Črmošnjicah.

+ Kmetijske šole v Avstriji. Poljedelsko ministrstvo poroča, da je bilo zadnje leto v Avstriji 234 kmetijskih šol in sicer: 3 visoke šole ali višješolski oddelki, 3 kmetijske in 1 pivovarniška akademija, 9 kmetijskih in 5 gozdarskih srednjih šol, 2 2 strokovni šoli za vinarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo, 43 kmetijskih šol, to so nižje kmetijske šole s celoletnim poukom, 97 kmetijskih zimskih šol, 28 nižjih specialnih šol za vrtnarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, zelenjavo, lan, hmeljarstvo, travnike, planšarstvo in čebelarstvo in 2 šoli za kuhanje žganja. Zadnje leto se je število šol pomnožilo za 4. Posamezne dežele imajo šol: Nižjeavstrijska 23, Zg. Avstrija 4, Solnograška 1, Tirolska 5, Predarlška 1, Stajerska 9, Koroška 7, Kranjska 3, Goriška 3, Istra 2, Dalmacija 2, Češka 70, Moravska 66, Šlezija 6, Galicija 27 in Bukovina 5. — Pregled kaže, da imajo ravno slovenske dežele premalo kmetijskih šol. Vzor nam bodijo češke dežele. Zahtevajmo od države več in pa sami si krepko pomagajmo.

— Nove železnice na Hrvaškem. Ogrsko trgovinsko ministrstvo je podelilo koncesije za zgradbo ozkotirne železnice od Grka do bosenske meje in normalne lokalne proge od Donjega Miholjca do Našic in od Našic do Diakova.

+ **Deželni predsednik Henrik grof Attems** je 23. avgusta obiskal Radovljico. Došlo nam poročilo priobčimo v ponedeljek.

— **V varstvo mladine v črnomaljskem okraju.** V svoji skrbi za mladino je izdal vodja črnomaljskega glavarstva g. Svetek zelo umesten odlok, da se vsaj nekoliko omeji velika podivjanost mladine. Šolarji in šoli odrasli otroci morajo med službo božjo iti v cerkev, ne pa, da se potikajo okrog. Otroci do 14. leta ne smejo več po 8. uri, do 17. leta pa po 9. uri zvečer se pokazati na cesti. Otrokom do 16. leta se kajenje in prodaja tobaka prepove. Cel okraj bo gotovo hvaležen, če se bodo vsi držali tega odloka.

— **Junaški črnovojnik.** Nedavno je krožil nad Bistrico-Jesenice-Komen laški zrakoplov. Letalca sta morala pristati ob železnici pri Komnu. Kake 300 do 400 m od njih je bil na straži Janez Ovčak iz Šmartna pod Šmarno goro. Sam brez pomoči brž ukaže na železnicu. Strazniki telefonirali za pomoč v Bistrico-Komen, sam pa hiti na mesto nesreče aretirat sovražnika. Na poziv skočita po koncu dva laška častnika, ki sta prej streljala s strojno puško. Na poziv vendar dvigneta roke in Ovčaku, ki je bil v največji nevarnosti, hitijo na pomoč železničarji in civilisti, ki preiščejo sovražnika. Imela sta pri sebi le denar in zemljevide. Prihiti vojak naložijo na vlak ujetnika in zrakoplov, ki je segal čez tri vagone. Čast pogumnemu Ovčaku!

— **Smrtna kosa.** Nagloma je umrl v Celovcu zadet od kapi podpolkovnik J. Macelarin. — Umrl je v Dobju bivši mnogoletni župan Tomaž Pintar. — Umrla je v bolnišnici v Postojni 19 let stara gdca Milka Merzel iz ugledne družine na Igu. — Umrl je v Karčevini pri Ptuju višji poštni oficijal v pok. Jožef Friedl, star 53 let.

— **Imenovan** je bil za poročnika gospod Malešič Peter, praporščak pri »Zveznem polku«. Imenovan je iz dobre spoštovane rodbine Malešičeve iz Ribnice. Častitamo!

V ruskem ujetništvu je umrl 29. julija gospod Alojzij Lupša, c. kr. (sodnijski) zemljiški knjigovodja v Kozjem na Sp. Štajerskem, c. kr. ognjičar, hrabri branitelj Przemysla. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Cena medu. Občni zbor »Slovenskega osrednjega čebelarstva« v Ljubljani je dne 15. avgusta t. l. nastavil ceno medu za kilogram 5 K. Ta cena je sedanjemu času primerna.

— **Jelena je ustrelil** na Bloščku župnik Pravhar v Loškem potoku. Star je dve leti in tehtal okoli 100 kg.

— **Pomažal Italijanom.** »Novine« poročajo: Pred kratkim je aretirala in zaprla vojaška oblast lastnika ladij in posestnika iz Nerezina na otoku Lošinju Cost. Camalich, ker je osumljen, kakor se govori, da je preskrboval italijanske podmorske čolne z bencinom. Te dni so aretirali v Malem Lošinju pet fantov, večinoma navtičarjev. Ta kraj je, kakor sploh ti kraji, precej okužen, a vse to je sad raznih Elijev, šol itd. — Z naše strani le pripomnimo, da je na Malem Lošinju italijanska navtika.

— **Padel v vodnjak in utonil.** Dne 23. t. m. je dal posestnik Ivan Ješe v Trbojah, okraj Kranj, popraviti hišni vodnjak. Med tem ko so delali tesarji le nekaj korakov oddaljeni od vodnjaka, pade 11letni pastir Franc Osel v vodnjak ne da bi tega opazili delavci in utone. Njegovo truplo so našli šele čez dve uri v vodnjaku in ga nato potegnili iz vode.

— **V ruskem ujetništvu** je praporščak Viktor Pirnat iz Novega mesta.

— **Prodaja zemljišč.** Po c. kr. okrajni sodniji v Logatcu se bode dne 4. septembra t. l. v Hotederski št. 1 na licu mesta prodalo več njih in travnikov, en gozd okrog 18 in eden okrog 7 oralov. Izklicna cena vseh je 28.000 K. Prodajalo se bo po parcelah in je deseti del takoj ostanek pa v enem mesecu plačati. — C. kr. okrajno sodišče v Logatcu.

— **Izgubilo** se je od južnega kolo-dvora do Stožice dva tučata bičnikov. Pošten najditelj naj jih odda proti dobri nagradi gospej Mariji Smerke, Stožice 33.

Ljubljanske novice.

»Goreča Ljubljana«. Te dni so bile po Gradcu in graški okolici raztresene »novice«, da je vsa Ljubljana v ognju. Te novice so nekateri tako trdovratno širili, da je več oseb pisalo v Ljubljano pisma, v katerih vprašujejo po svojih. Kovačnico lažij imajo, kakor se vidi, skoro v vsakem mestu. Cilj teh kovačnic je eden in isti: sistematično širiti laži in z lažmi poiskušati ljudi razburjati. Treba bo vendar enkrat resno poizkusiti zajezi delovanje teh »kovačnic«.

Ij **Za poročnika** je bil imenovan praporščak 28. polj. topniškega polka Pavel Lindtner.

Ij **Društvo za nabavo zvonov za novo cerkev sv. Jožefa** v Ljubljani ima dne 4. septembra pop. ob 3. uri svoj občni zbor v hiši oo. jezuitov. V smislu pravil se o tem p. n. člani obveščajo.

Ij **Vsled smrti g. Vinka Soršaka, krojaškega mojstra v Spodnji Šiški št. 95**, se oni p. n. odjemalci trdke Vinko Soršak v Spodnji Šiški naprošajo, ki imajo pri njej še kako obleko v delu, da pridejo po isto najkasneje do 1. septembra t. l., oziroma da jo prepuste nasledniku v izgotovitev.

Ij **Zlata broša** se je izgubila na poti iz Starega trga čez Grad na Poljansko cesto. Pošten najditelj se prosi, da jo vrne proti nagradi in trgovini Br. Novakovič, Stari trg. 6.

Primorske novice.

Naročnikom na pošti Šempas. Dne 18. avgusta smo prejeli vrnjenega »Slovenca« s pošte Šempas in smo zaradi tega ustavili nadaljnjo doposlavljanje, menec, da pošta ne posluje več. Uradno namreč do danes še nismo prejeli tozadevno nikakega obvestila o poslovanju goriških pošt. Na neko tozadevno zasebno pojasnilo smo sedaj znova začeli pošiljati »Slovenca« v Šempas.

Združena županstva evakuiranih občin Bilje, Miren in Sovodnje naznanjajo svojim občanom, da otvorijo svoj urad v Ljubljani. Oni, kateri od zgoraj imenovanih krajev česa žele, naj se obrnejo na naslov: Ivan Saunig, župan iz Bilj, Ljubljana, Elizabetna ulica št. 5. — Župani: Jos. Kodermač, Iv. Saunig, P. Uršič.

Za goriške begunce. Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani izvršuje svojo prijetno dolžnost, da se tem potom najtopleje zahvaljuje preč. g. Josipu Pristov, župniku v Horjulju za velikodušni dar v obleki, živežu in denarju v pomoč našim nesrečnim rojakom, ki so morali zapustiti svojo iskreno ljubljeno domovino in se podati v tuje kraje, ne vede kam. Prečastitemu gospodu župniku in vsem rodoljubom kličemo še enkrat: Bog plati!

Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani se tem potom slavnemu magistratu deželnega stolnega mesta Ljubljane še enkrat tonlo zahvaljuje za blagohotno darovani znesek 1500 K v prilog nesrečnim beguncem. Bog plati!

Izreden slučaj. Slovenski rojak Anton Jamar, c. kr. poštni poduradnik iz Opetije, je služboval pri nekem c. in kr. bataljonu prostovoljnih strelcev kot četovodja, a je bil 18. t. m. povišan v poročnika ter dodeljen obrežnemu obrambnemu oddelku.

V italijanskem ujetništvu je Anton Pirih iz Modrzeli št. 116, občina Kal, Goriško. Piše, da je zdrav in sporoča pozdrave svoji ženi, 7 otrokom in sestram. Njegov naslov: Anton Pirih, 20. Reparto, Prigionieri di guerra, Fonte d'Amore (Sulmona) Italija.

Begunka umrla. V Vipavi je umrla dne 21. avgusta 3 mesece stara begunka Hilda Budav (Budar?), rojena v Gorici ulica Morelli 40; njena mati je šivilja, bila je na begu iz Gorice ranjena in se nahaja neznanu kje v bolnišnici. Hčerka je bila pokopana 22. avgusta na pokopališču v Vipavi.

Mestna ljudska šola v ulici Rossini v Trstu se s 1. septembrom preseli v poslopje zatrite občinske gimnazije na Trgu evangelijske cerkve ter se bo v bodoče imenovala: Mestna ljudska šola na Trgu evangelijske cerkve.

Cene vina v Trstu. Aprovizorna komisija v Trstu je določila za črno vino naslednje cene, in sicer v užitniškem pasu: Veletrgovci smejo prodajati vino: gostilničarjem po 2 K liter, za družinsko porabo po 2 K 8 vin., v steklenicah po 2 K 12 vin. liter; za nadrobno prodajo v gostilnah, krčmah in točilnicah je določena cena na 2 K 32 vin., v hotelih in restavracijah pa 2 K 56 vin. liter; izven užitniškega pasu velja za prodajo v gostilnah in krčmah cena 2 K 24 vin. liter.

Zaplemba premoženja je odredilo tržaško deželno sodišče: proti 21letnemu Vasu Gajič iz Kole, okraj Banjaluka, prostovoljec 20. lovskega bataljona; proti 19letnemu Stojanu Radosljevič iz Garavčev, okraj Prijedor v Bosni, vojak 20. lovskega bataljona; proti 26letnemu Antonu Bače iz Janjine v Dalmaciji, prostovoljec 37. dom. pešpolka — vsi osumljeni ubega k sovražniku; končno proti Ivanu Krst. Burgstaller, roj. l. 1877. v Trstu in tje pristojnemu, trgovcu, sedaj odsotnemu, radi zločina proti varnosti države.

Č. g. Mežnašič iz Vrtojbe je, kakor smo že opetovano povedali, zdrav v Metliki, kjer se prav dobro počuti. Toliko v pojasnilo.

Cena živim prešičem v kritičnih dneh na Goriškem. Da prispevamo kronistu, ki bo pisal zgodovino iz goriških vojni dni, z gradivom, registriramo, da so se prodajali živi prešiči per kilo v kritičnih dneh po 2 K 98 vin.

Ij **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani** je darovala posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38, znesek 300 K kot prispevek za goriške begunce. Za ta milosrdni dar se goriške begunce posredovalnica najiskronejše zahvaljuje.

— **Na severnem bojišču ranjen** je bil zadnje dni od šrapnela tehnik Maks Slejko iz Vel. Žabelj na Vipavskem.

Na tirolskem bojišču je padel 13. t. m. kadet v nekem lovskem bataljonu gosp. Alojzij Soban, c. kr. carinski uradnik v Trstu. — Okoli 11. ponoči ga je zadela smrtonosna krogla v prsi in je bil takoj mrtev. Padel je pri naskoku na čelu svojega roja.

Umrl je v Trstu g. Matej Podreka.

— **S severnega bojišča** poročajo, da je 13. t. m. izginil Saša Zeleznikar, bivši urednik »Sočes«. Pravijo, da si je zlo mil nogo in zašel v rusko ujetništvo.

— **Padel** je na laškem bojišču Andrej Valant iz Predturga pri Radovljici.

Umrl je v goriški deželni blaznici v Kromerizu bolnik Josip Paterno iz Tržiča.

Razne novice.

— **Provizije pri vojnih dobavah** — nevarnost za državo. Pred kratkim je najvišji sodni dvor v nekem slučaju izrekel razsodbo, da se provizijam, ki so bile dogovorjene za vojne dobave, ne more priznati pogodbeni veljavnosti, ker skrivajo v sebi nevarnost, da bi se dobavitelj za plačano provizijo odškodoval na račun kakovosti dobavljenega blaga, torej na račun države. Provizije pri vojnih dobavah so potemtakem zlasti v sedanjem času nevarne državi. Ob teh težkih časih je nedvomno dolžnost vsakega državljanca, da po svojih močeh pripomore k zmogovitemu uspehu v težkem, usiljenem boju in vse opusti, kar bi moglo na kakoršenkoli način ogroziti uspeh. Kdor ravna proti temu, stori nekaj, kar je z moralnega stališča zavreči, objektivno pa krši pravni zakon. Najvišji sodni dvor je odbil zahteve dotičnega tožitelja, ki je tožil neko trdiko za dogovorjeno provizijo, kateri je bil posredoval puškina kopita za vojno.

— **Podkupovanje v vojaški službi.** Te dni je stalo na Dunaju pred vojnim divizijskim sodiščem 17 črnovojnikov, vsi židovskega pokolenja, ki so s podkupnino v znesku 1000 do 3000 kron dosegli, da so prišli na cenzurni urad in jim ni bilo treba na fronto. Podkupnino je po tretjih osebah sprejemal stotnik Karl Moscheni, ki je obtožen zlorabe uradne in službene oblasti. Dvanajst obtožencev je bilo obsojenih na 4 mesece navadne ječe in 300 do 2000 K globe, trije na 4 tedne garnizijskega zapore in na 100 do 2000 K globe, dva sta bila oproščena. Proti stotniku Moscheniju preiskava še ni zaključena.

Solska naloga malega Stankota. Avstrija je bila prej v Evropi, zdaj je pa na bojišču, razen tega nam je vsem v srcu, drugim pa v želodcu. Avstrija je zelo velika: ko se enkrat začne, je ni izlepa konec. Avstrijska zemlja je zelo rodovitna, če nanjo stopi sovražnik, je pa vroča, tako da mu ni

obstati, zlasti ko vidi naše vojake. V Avstriji je tudi zadosti cvetic, pa samo za nas; za sovražnike rastejo le palice in pa cepci, pravi naš oče. Podnebje je pri nas zmerno, zato smo pa tudi mi zmerni, zlasti zdaj, ko je vojska.

Zavarovalne vesti.

Logatec. Tukajšnja poslovalnica vojne zavarovanja c. kr. avstrijskega vojaškega vdovskega in sirotinskega zaklada razglašča, da morajo stranke, katerim potече prvo zavarovalno leto, to zavarovanje pod prejšnjimi pogoji takoj na drugo leto ponoviti. Na novo je upeljavano invalidno zavarovanje, ki je namenjeno v korist zavarovanca samega, da si bo v stanu ustvariti novo eksistenco v slučaju, da postane vsled pohabljenosti, ran ali bolezni za delo nezmožen.

Upoštevati je treba že to, da je ta zavarovalni zakon zelo koristen; Logaški okraj sam zase je dosegel 1.350.300 kron in pa invalidnih zneskov dosedaj 125.000 kron. Te številke jasno kažejo, s kakim zanimanjem se je povsod prebivalstvo oprijelo zavarovalne misli. Vojno zavarovanje v monarhiji je naraslo na 340 milijonov 500.259 K in to komaj v enem letu!

Slavno občinstvo naj blagovoli tudi obenem uvideti, da se ne izžema samo denar od strank, — kakor si to nekateri mislijo —, marveč, da se jim tudi kulantno, pošteno in prejkakor mogoče, zavarovalne svote izplačajo, kajti samo v Logaškem okraju se je tekom 4 mesecev 13 strankam po 1000 in eni stranki po 500 kron izplačalo, katere so v njihovi bedi zavarovalne svote prav hvaležno sprejele.

Armado najvišje poveljstvo se je o delovanju vojnega zavarovanja zelo laskavo izrazilo in je v vsakem oziru tudi podpira.

Največja opora vojne zavarovalnice, so vsepovsod gg. okrajni glavariji, prečasti duhovščina, gg. davčni uradniki in učitelstvo. Vse priglasitve in obnovitve sprejemajo c. kr. davčni uradi, županstva, event. tudi direktno c. kr. okrajno glavarstvo-oddelek za vojno zavarovanje. — Okrajna poslovalnica.

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trdke **Gluba & Jesih**, »Pod Trančo« vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

Slov. voj. narodne pesmi

za štiri glasove, 1915. :~:

Fran Marolt, Ljubljana, K 1-50 in K 1-80. Solam, župniščem, društvom, vojakom itd. najtopleje priporočamo. — Najopse darilo!

†

Potrli neizmerne žalosti javljamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naše iskrenoljubljena soproga, oziroma draga mati, stara mati in tašča, gospa

Julija Leopold

vdova Mikesch r. Hanisch

hišna posestnica

dne 26. avgusta 1916 ob 3/4 na 4. uro zjutraj v 81. letu starosti, previdena v tolažili svete vere po daljši bolezni vdana v voljo božjo mirno zaspala.

Pogreb naše nepozabne ranice se vrši v nedeljo dne 27. avgusta 1916 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Šiški št. 149 na pokopališče k sv. Križu.

Spodnja Šiška, dne 26. avgusta 1916.

Žalujoči ostali.

✂

Vladimir Požar naznanja globoko razžaloščen, v svojem in v imenu vseh sorodnikov, vsem prijateljem in znancem, da je umrla njegova ljubljena žena, ozir. njihova hči, sestra, teta in svakinja, gospa

Fanci Požar roj. Maver

nadučiteljica soproga, učiteljica-voditeljica v Budanjah

po dolgem težkem trpljenju, previdena s svetotajstvi za umirajočo.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 27. avgusta, ob 5. uri popoldne v Zagorju na Pivki.

Zagorje na Krasu, dne 25. avgusta 1916.

Brez posebnega obvestila.

Kolesarji

kateri vsled vojaške dolžnosti ne morejo rabiti kolesa, senaprosajo, da stopijo z nami v zvezo vsled nakupa zračnih cevi (Luftschläuche) in gumljevih plaščev (Laufdecke). Mi plačujemo za omenjeno blago najboljšo ceno, za katero si bode vsak po vojni lahko novo kupil.

1994
IVAN JAX & SIN
LJUBLJANA.

Odda se večji

1999

LOKAL

na sv. Petra cesti 28. — Več se polzve istotam.

6 DVOKOLES

4 moški, 2 ženska vsi s prav dobro stare pnevmatiko so ceno na prodaj LJUBLJANA cesta na Rožnik šte. 29 na dvorišču.

Lov se da v najem

Podobčina Bled odda dražbenim potom za dobo 6 let lov v najem v planini „Lipanca“ v nedeljo dne 3. oktobra 1916 po popoldanski božji službi v občinski pisarni na Bledu.

Sprejmeta se takoj

2 kovaška vajenca 2

Prednost imajo oni, ki so se tega obrta že nekoliko učili. Polzve se v upravi „Slov.“ pod št. 2013.

Absolventinja trgov. tečaja

odličnjakinja, stara 18 let, vešča vsega knjigovodstva, trg, računstva, korespondence, slovenske in nemške stenografije ter strojepljaja, želi službe najraje v kaki pisarni v Ljubljani. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod šte. 2021.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Gospodična

vešča popolnoma slovenskega in nemškega jezika, izurjena v strojepljaju, nemški stenografiji in nekoliko knjigovodstva, katera je vodila samostojno blagajno v večjem obratu s skoraj 5 letno prakso, želi premeniti službo. Ponudbe z navedbo pogojev in plače pod „Triglav 1895“ na upravo „Slovenca“.

Češplje in hruške

(tepke) za kuhanje

plača vsako množino po K 30.— za 100 kg

Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA.

Več vagonov

ČRESLA

smrekovega proda

Franc Knez trgovec z lesom in ogljem v Sapoti, pošta Radeče, železniška postaja Zidanmost.

Iščem

hišo

z nekoliko posestva v najem, ali gostilno na račun v bližini žel. postaje. Ponudbe na upravo lista pod šte. 2011.

Prodajalka

mešane stroke z dežele, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se sprejme takoj pri trdki Fr. Strup, trgovina stekla in porcelana v Celju.

Naznanilo

o pričetku novega šolskega leta 1916—1917 v uršulinskih dekliških šolah v Ljubljani.

V uršulinskem učiteljskišču, notranji petrazredni ljudski šoli-vadnici in tri-razredni meščanski šoli, v vnanji petrazredni ljudski in tri-razredni meščanski šoli se prične šolsko leto 1916—17 dne 20. septembra 1916 s slovesno sv. mašo v čast Sv. Duhu.

Vpisovalo se bo za notranjo in zunanjo šolo 18. in 19. septembra od 8 do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne v uršulinskem samostanu (na portu), Kongresni trg 18.

Dečki in deklice za otroški vrtec se bodo vpisavali istočasno in ravnotam. Natančneje bodo označeni prostori za vpisavanje v samostanski veži.

Predstojništvo uršulinskega samostana v Ljubljani.

Gospodična | Slivovka

vajena šivanja za trgovino, ter zmožna manufakturne in špecerijske stroke, gre radi nadaljne prakse v trgovini za manjšo plačo na deželo. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro „zanesljiva 2007“.

stara, prvovrstna, doma žgana, 80 litrov, se prodaja. — Ponudbe z ceno na naslov: Rudolf Raktelj, župnik na Bizeljskem, štaj.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi

Milan Klančič

po kratki zelo mučni bolezni umrl v bolnišnici v Celju dne 24. avgusta 1916.

Pogreb predraga ranjkega bo v soboto, 26. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne iz bolnišnice (Gisela-Spital) v Celju na pokopališče okoliške občine Celjske.

Celje, dne 24. avgusta 1916.

Anton Klančič, veleposestnik in župan v Podgori pri Gorici, sedaj Gorje pri Bledu, Terezija Klančič, stariša. M. Antonija Klančič, Karla por. Kavčič, Milka Klančič, Olga Klančič, sestre. Frano Kavčič, trgovec v Gorici, sedaj vojni ujetnik v Italiji svak. Vanda, Miljutin Ilka, Milica in Niko Kavčič, nečaki in nečakinje.

2012

V neizmerni bolesi naznanjam, v imenu vseh sorodnikov, pretresujočo vest, da je moj iskreno ljubljeni nepozabni soprog, sin, brat, svak, gospod

Alojz Lupša

c. kr. črnovoj. ognjčar

29. julija umrl v ruskem ujetništvu v 40 letu starosti. Naj ti bo lahka tuja gruda!

Ljubljana, dne 26. avgusta 1916.

Globoko žalujoči **soproga in sorodniki.**

2020

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nad vse ljubljeni soprog, oče, brat, tast in stari oče, gospod

Martin Malnerič

trgovec in posestnik v Črnomlju

71 let star, včeraj v petek ob pol 11. uri dopol. previden s sv. zakramenti, po dolgi bolezni preminul.

Pogreb se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ob 4. uri popol. na tamošnje pokopališče.

Sv. maše se bodo brale v farni cerkvi v Črnomlju.

Črnomelj, dne 26. avgusta 1916.

Barbara Malnerič, soproga. — Mici Gostiša, Hedvika Ranzinger, rojeni Malnerič, dr. Ig. Malnerič, odvetnik, c. kr. avditor-nadporočnik v rezervi, dr. Martin Malnerič, odvetniški kandidat, c. kr. nadporočnik v rezervi, Vida, Adolf, hčere in sinovi. — Viki Malnerič, roj. Bajuk, sinaha. — Fr. Gostiša, c. kr. davčni upravitelj, Ig. Ranzinger, železniški uradnik, zeta. — Vsi vnuki in vnukinje.

Globoko potrjim srcem naznanja gospa Berta Salokar roj. Kovačič v svojem, kakor tudi v imenu podpisanih, žalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni, dobri soprog, oziroma oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

KAROL SALOKAR

vleposestnik

danes ob pol 1. uri ponoči po trdapolnem življenju, v 59. letu starosti, od srčne kapi zadet nenadoma umrl.

Telesni ostanki zvestega pokojnika se bodo v soboto dne 26. avgusta t. l. ob 5. uri popoldne v hiši žalosti, Poljčane šte. 52, slovesno blagoslovili in nato na domačem pokopališču v rodbinskem grobu položili k zadnjemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek dne 28. avgusta ob 8. uri v župnijski cerkvi v Poljčanah.

Poljčane—Ljubljana, dne 24. avgusta 1916.

Dr. Rihard Koropec, c. kr. namestništveni koncipist v Gradcu, Dr. Josip Sattler, c. kr. finančni koncipist v Voloski, zeta. Herbert Salokar, Stanko Salokar, Lojzka Koropec, roj. Salokar, Ludvika Sattler, roj. Salokar, Karol Salokar, Tina Salokar, otroci. — Slavka Koropec, Karol Sattler, vnuka.

2016

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

Naročite „Slovenca.“

Manufakturno blago

vseh vrst sukno, podloge itd. knji zavod za opremo armade (tudi na deželi), Dunaj I. Backerstr. 9. — 1935

Malinov sok

zajamčeno naraven, vkuhan v najfinjši rafinadi, poštni zavoj 5 kg K 12.— franko po povzetju

A. Tosek, Kralj. Vinohrady (Praga) št. 1274 L.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in jancež ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih sodov in vreč.

Služba

organista in cerkvenika

se takoj odda. Letna plača v denarju 800 K; prosto stanovanje (3 sobe in kuhinja, nekaj drv in pobra ter nekaj stole. — Zahteva se lepo krščansko vedenje. — Priloži se naj prošnji spričevalo. Župni urad Repentabor, — pošta: Opčina pri Trstu. — 1979

Najcenejšo
dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečistiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno.

Blagajničarka

popolnoma izvežbana, želi mesta takoj ali pozneje. Naslov pove uprava lista pod št. 1988.

Skoro nov

pisalni stroj

se ceno proda Ljubljana Gradišče 15/I.

Hiša in gostilna

z opravo, koncesijo, lepim vrtom, salonom in velikim hlevom, na obiskovanem prostoru v Ljubljani se radi boleži po ugodni ceni proda. Naslov pove upr. tega lista pod št. 1981

2 vajenca in

pomočnika

za čevljarstvo obrt sprejme:
Fran Vilfan, Vevče, 37. p. D. Mar. v Polju.

G. F. Jurásek
vглаševalec glasbil
in trgovec glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasbil, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in desetletno jamstvo. Specijalni zavod za vглаševanje ter popravila vseh glasbil. Vглаševalec v »Glasbeni matiči« ter v vseh slovenskih zavodih.

Notarska pisarna v Podgradu, Istra, sprejme

uradnika (solicitorja)

samostojnega delavca, verziranega tudi v spornih stvareh. Želi se perfektno znanje slovenskega, eventualno hrvaškega, ter umevanje nemškega in italijanskega jezika. Prednost se da invalidu ali beguncu. Vstop takoj. Plača po dogovoru.

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

GOLDA BATERIJE

so letos najbolje! Kakovost iz dobre miru. Razprodajalci zahtevajo cenik o malih svetilih. Vegawerke, Kralj. Vinogradi, 112, Čaško.

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov K 5-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Potenje nog in rok odpravi Ria-prašek. Cena K 1-50, 3 skatle K 3-50. Komeny Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12 844 Ogrsko.

Hiša

v kateri je stara pekarija na glavni cesti v Spodnji Šiški nasproti bodoče župne cerkve, se pod ugodnimi pogoji proda.

Več pove lastnik **Rudolf Oroszy, Ljubljana.**

Pri epidemijah in vseh nalezljivih boleznih

Mattonijeva je odlično zabavno sredstvo
Giesshübler - kiselica

Zaloga v Ljubljani pri gg. Ant. Sarabon, Julius Elbert, P. Lassnik.

VOLNENE CUNJE

dalle stare nogavice in druga pletenina, odpadki sukna, ponošena volnena obleka se kupi v vsaki najmanjši in tudi največji množini ter dobro plača. Ponudbe na: zbiralnico volnene blaga v vojne namene Seobach pri Beljaku.

Turnske ure

nove napravi in stare popravi
Marlin Jesenek

Šmarje p. Jelšah, Štajersko.

Najboljša priporočila in izpričevala na upogled in razpolago. 1905

Kupiti se želi mlad, ne čez 4 mesece star

Foks-Terier

Naslov kupca pove upravništvo „Slovenca“ 1995.

Prodajalka

izurjena se sprejme v špecerijški trgovini za takojšen nastop. Naslov pove uprava lista.

G. in kr. dvorni založniki

A. ZANKL-SINOVI

tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev

Resljeva cesta 1 **LJUBLJANA** Marijin trg 1

priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emajlnih in fasadnih barv, pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, strojnega olja, karbolineja, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih v to stroko spadajočih predmetov.

Ceniki na razpolago.

Priporočamo

„PFAFF“ brzošivalne stroje

edino najboljše na svetu!

10 letna pismena garancija. — Lahek kroglični tek. — Šivajo naprej in nazaj. — Ugodne cene in mesečni obroki. — Za umetno vezenje (šitkanje) krpanje perila in nogavic najbolj pripravi, o katerem dajem brezplačen pouk. — Velika zaloga šivank, olja, ter posameznih delov.

Ign. Vok specialna trgovina šivalnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. št. 7.

Sprejem zastopnika ali zastopnico.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Proda se enonadstropna hiša

z vrtom in travnikom, v kateri je že več let trgovina, v večjem kraju na Gorenjskem, tik kolodvora. Pojasnila daje

Kranilnica in posojilnica v Kranju.

Baterije Ovoji Svetilke

za žepne svetilke
v neprekosni kakovosti le pri

MAXIM KOLMER

Elektrotehnični predmeti Dunaj-Wien, IX/4
Nordberg-Str. 6. Fernruf 21.928.

Jaz ANA CSILLAG

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rasti brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blisk in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzajem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, I. Kohlmarkt 11.

1443

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

249

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. V sredini mesta imam tudi več dobro se obrestujočih hiš. Več se izve na označenem mestu.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zaved brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rastele zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Zadruga premogarjev v Ljubljani

naznanja slavnemu občinstvu, da je z današnjim dnem cena premogu:
za 50 kilogramov K 2-30 bodisi na debelo ali na drobno.
V Ljubljani, dne 21. avgusta 1916.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgoda in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.752.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejši pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Izvirne Mayfarth-ove

zakonito zajamčene

„Herkules“

stiskalnice za grozdje in sadje
prvovrstni izdelek.

Hidr. stiskalnice za grozdje in sadje.
Neprekosne!

Mlini za grozdje in sadje.

Naprave za kletarne.

PH. MAYFARTH & Co

tovarna poljedelskih strojev

Dunaj II. Taborstr. 71.

Specialni oddelek za izdelavo stiskalnic za mošt in vino.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svoje. Zunanji
viagateljem so za poši-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžirska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.

Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Bogumil Remec, ravnatelj slov. trg. šole
v Ljubljani.

Karo Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Lju-
bljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. vero-
učitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež,
odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gi-
mnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš
Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v
Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Gadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mitkar, pro-
fesor, v Ljubljani; Avguštin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Brzjojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Spološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 34 podružnic, Vojni Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in rezerve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice das 30 junija 1916 K 119.818.018—,

31. decembra 1915 na knjižice in tekoči račun K 268.743-476 —.

Vojna zapestna ura

natančno regul. in re-
gula. Nikel ali jeklo K
12—16—20—24—28—
32—36—40—44—48—52—
56—60—64—68—72—76—
80—84—88—92—96—100—
104—108—112—116—120—
124—128—132—136—140—
144—148—152—156—160—
164—168—172—176—180—
184—188—192—196—200—
204—208—212—216—220—
224—228—232—236—240—
244—248—252—256—260—
264—268—272—276—280—
284—288—292—296—300—
304—308—312—316—320—
324—328—332—336—340—
344—348—352—356—360—
364—368—372—376—380—
384—388—392—396—400—
404—408—412—416—420—
424—428—432—436—440—
444—448—452—456—460—
464—468—472—476—480—
484—488—492—496—500—
504—508—512—516—520—
524—528—532—536—540—
544—548—552—556—560—
564—568—572—576—580—
584—588—592—596—600—
604—608—612—616—620—
624—628—632—636—640—
644—648—652—656—660—
664—668—672—676—680—
684—688—692—696—700—
704—708—712—716—720—
724—728—732—736—740—
744—748—752—756—760—
764—768—772—776—780—
784—788—792—796—800—
804—808—812—816—820—
824—828—832—836—840—
844—848—852—856—860—
864—868—872—876—880—
884—888—892—896—900—
904—908—912—916—920—
924—928—932—936—940—
944—948—952—956—960—
964—968—972—976—980—
984—988—992—996—1000—
1004—1008—1012—1016—1020—
1024—1028—1032—1036—1040—
1044—1048—1052—1056—1060—
1064—1068—1072—1076—1080—
1084—1088—1092—1096—1100—
1104—1108—1112—1116—1120—
1124—1128—1132—1136—1140—
1144—1148—1152—1156—1160—
1164—1168—1172—1176—1180—
1184—1188—1192—1196—1200—
1204—1208—1212—1216—1220—
1224—1228—1232—1236—1240—
1244—1248—1252—1256—1260—
1264—1268—1272—1276—1280—
1284—1288—1292—1296—1300—
1304—1308—1312—1316—1320—
1324—1328—1332—1336—1340—
1344—1348—1352—1356—1360—
1364—1368—1372—1376—1380—
1384—1388—1392—1396—1400—
1404—1408—1412—1416—1420—
1424—1428—1432—1436—1440—
1444—1448—1452—1456—1460—
1464—1468—1472—1476—1480—
1484—1488—1492—1496—1500—
1504—1508—1512—1516—1520—
1524—1528—1532—1536—1540—
1544—1548—1552—1556—1560—
1564—1568—1572—1576—1580—
1584—1588—1592—1596—1600—
1604—1608—1612—1616—1620—
1624—1628—1632—1636—1640—
1644—1648—1652—1656—1660—
1664—1668—1672—1676—1680—
1684—1688—1692—1696—1700—
1704—1708—1712—1716—1720—
1724—1728—1732—1736—1740—
1744—1748—1752—1756—1760—
1764—1768—1772—1776—1780—
1784—1788—1792—1796—1800—
1804—1808—1812—1816—1820—
1824—1828—1832—1836—1840—
1844—1848—1852—1856—1860—
1864—1868—1872—1876—1880—
1884—1888—1892—1896—1900—
1904—1908—1912—1916—1920—
1924—1928—1932—1936—1940—
1944—1948—1952—1956—1960—
1964—1968—1972—1976—1980—
1984—1988—1992—1996—2000—
2004—2008—2012—2016—2020—
2024—2028—2032—2036—2040—
2044—2048—2052—2056—2060—
2064—2068—2072—2076—2080—
2084—2088—2092—2096—2100—
2104—2108—2112—2116—2120—
2124—2128—2132—2136—2140—
2144—2148—2152—2156—2160—
2164—2168—2172—2176—2180—
2184—2188—2192—2196—2200—
2204—2208—2212—2216—2220—
2224—2228—2232—2236—2240—
2244—2248—2252—2256—2260—
2264—2268—2272—2276—2280—
2284—2288—2292—2296—2300—
2304—2308—2312—2316—2320—
2324—2328—2332—2336—2340—
2344—2348—2352—2356—2360—
2364—2368—2372—2376—2380—
2384—2388—2392—2396—2400—
2404—2408—2412—2416—2420—
2424—2428—2432—2436—2440—
2444—2448—2452—2456—2460—
2464—2468—2472—2476—2480—
2484—2488—2492—2496—2500—
2504—2508—2512—2516—2520—
2524—2528—2532—2536—2540—
2544—2548—2552—2556—2560—
2564—2568—2572—2576—2580—
2584—2588—2592—2596—2600—
2604—2608—2612—2616—2620—
2624—2628—2632—2636—2640—
2644—2648—2652—2656—2660—
2664—2668—2672—2676—2680—
2684—2688—2692—2696—2700—
2704—2708—2712—2716—2720—
2724—2728—2732—2736—2740—
2744—2748—2752—2756—2760—
2764—2768—2772—2776—2780—
2784—2788—2792—2796—2800—
2804—2808—2812—2816—2820—
2824—2828—2832—2836—2840—
2844—2848—2852—2856—2860—
2864—2868—2872—2876—2880—
2884—2888—2892—2896—2900—
2904—2908—2912—2916—2920—
2924—2928—2932—2936—2940—
2944—2948—2952—2956—2960—
2964—2968—2972—2976—2980—
2984—2988—2992—2996—3000—
3004—3008—3012—3016—3020—
3024—3028—3032—3036—3040—
3044—3048—3052—3056—3060—
3064—3068—3072—3076—3080—
3084—3088—3092—3096—3100—
3104—3108—3112—3116—3120—
3124—3128—3132—3136—3140—
3144—3148—3152—3156—3160—
3164—3168—3172—3176—3180—
3184—3188—3192—3196—3200—
3204—3208—3212—3216—3220—
3224—3228—3232—3236—3240—
3244—3248—3252—3256—3260—
3264—3268—3272—3276—3280—
3284—3288—3292—3296—3300—
3304—3308—3312—3316—3320—
3324—3328—3332—3336—3340—
3344—3348—3352—3356—3360—
3364—3368—3372—3376—3380—
3384—3388—3392—3396—3400—
3404—3408—3412—3416—3420—
3424—3428—3432—3436—3440—
3444—3448—3452—3456—3460—
3464—3468—3472—3476—3480—
3484—3488—3492—3496—3500—
3504—3508—3512—3516—3520—
3524—3528—3532—3536—3540—
3544—3548—3552—3556—3560—
3564—3568—3572—3576—3580—
3584—3588—3592—3596—3600—
3604—3608—3612—3616—3620—
3624—3628—3632—3636—3640—
3644—3648—3652—3656—3660—
3664—3668—3672—3676—3680—
3684—3688—3692—3696—3700—
3704—3708—3712—3716—3720—
3724—3728—3732—3736—3740—
3744—3748—3752—3756—3760—
3764—3768—3772—3776—3780—
3784—3788—3792—3796—3800—
3804—3808—3812—3816—3820—
3824—3828—3832—3836—3840—
3844—3848—3852—3856—3860—
3864—3868—3872—3876—3880—
3884—3888—3892—3896—3900—
3904—3908—3912—3916—3920—
3924—3928—3932—3936—3940—
3944—3948—3952—3956—3960—
3964—3968—3972—3976—3980—
3984—3988—3992—3996—4000—
4004—4008—4012—4016—4020—
4024—4028—4032—4036—4040—
4044—4048—4052—4056—4060—
4064—4068—4072—4076—4080—
4084—4088—4092—4096—4100—
4104—4108—4112—4116—4120—
4124—4128—4132—4136—4140—
4144—4148—4152—4156—4160—
4164—4168—4172—4176—4180—
4184—4188—4192—4196—4200—
4204—4208—4212—4216—4220—
4224—4228—4232—4236—4240—
4244—4248—4252—4256—4260—
4264—4268—4272—4276—4280—
4284—4288—4292—4296—4300—
4304—4308—4312—4316—4320—
4324—4328—4332—4336—4340—
4344—4348—4352—4356—4360—
4364—4368—4372—4376—4380—
4384—4388—4392—4396—4400—
4404—4408—4412—4416—4420—
4424—4428—4432—4436—4440—
4444—4448—4452—4456—4460—
4464—4468—4472—4476—4480—
4484—4488—4492—4496—4500—
4504—4508—4512—4516—4520—
4524—4528—4532—4536—4540—
4544—4548—4552—4556—4560—
4564—4568—4572—4576—4580—
4584—4588—4592—4596—4600—
4604—4608—4612—4616—4620—
4624—4628—4632—4636—4640—
4644—4648—4652—4656—4660—
4664—4668—4672—4676—4680—
4684—4688—4692—4696—4700—
4704—4708—4712—4716—4720—
4724—4728—4732—4736—4740—
4744—4748—4752—4756—4760—
4764—4768—4772—4776—4780—
4784—4788—4792—4796—4800—
4804—4808—4812—4816—4820—
4824—4828—4832—4836—4840—
4844—4848—4852—4856—4860—
4864—4868—4872—4876—4880—
4884—4888—4892—4896—4900—
4904—4908—4912—4916—4920—
4924—4928—4932—4936—4940—
4944—4948—4952—4956—4960—
4964—4968—4972—4976—4980—
4984—4988—4992—4996—5000—
5004—5008—5012—5016—5020—
5024—5028—5032—5036—5040—
5044—5048—5052—5056—5060—
5064—5068—5072—5076—5080—
5084—5088—5092—5096—5100—
5104—5108—5112—5116—5120—
5124—5128—5132—5136—5140—
5144—5148—5152—5156—5160—
5164—5168—5172—5176—5180—
5184—5188—5192—5196—5200—
5204—5208—5212—5216—5220—
5224—5228—5232—5236—5240—
5244—5248—5252—5256—5260—
5264—5268—5272—5276—5280—
5284—5288—5292—5296—5300—
5304—5308—5312—5316—5320—
5324—5328—5332—5336—5340—
5344—5348—5352—5356—5360—
5364—5368—5372—5376—5380—
5384—5388—5392—5396—5400—
5404—5408—5412—5416—5420—
5424—5428—5432—5436—5440—
5444—5448—5452—5456—5460—
5464—5468—5472—5476—5480—
5484—5488—5492—5496—5500—
5504—5508—5512—5516—5520—
5524—5528—5532—5536—5540—
5544—5548—5552—5556—5560—
5564—5568—5572—5576—5580—
5584—5588—5592—5596—5600—
5604—5608—5612—5616—5620—
5624—5628—5632—5636—5640—
5644—5648—5652—5656—5660—
5664—5668—5672—5676—5680—
5684—5688—5692—5696—5700—
5704—5708—5712—5716—5720—
5724—5728—5732—5736—5740—
5744—5748—5752—5756—5760—
5764—5768—5772—5776—5780—
5784—5788—5792—5796—5800—
5804—5808—5812—5816—5820—
5824—5828—5832—5836—5840—
5844—5848—5852—5856—5860—
5864—5868—5872—5876—5880—
5884—5888—5892—5896—5900—
5904—5908—5912—5916—5920—
5924—5928—5932—5936—5940—
5944—5948—5952—5956—5960—
5964—5968—5972—5976—5980—
5984—5988—5992—5996—6000—
6004—6008—6012—6016—6020—
6024—6028—6032—6036—6040—
6044—6048—6052—6056—6060—
6064—6068—6072—6076—6080—
6084—6088—6092—6096—6100—
6104—6108—6112—6116—6120—
6124—6128—6132—6136—6140—
6144—6148—6152—6156—6160—
6164—6168—6172—6176—6180—
6184—6188—6192—6196—6200—
6204—6208—6212—6216—6220—
6224—6228—6232—6236—6240—
6244—6248—6252—6256—6260—
6264—6268—6272—6276—6280—
6284—6288—6292—6296—6300—
6304—6308—6312—6316—6320—
6324—6328—6332—6336—6340—
6344—6348—6352—6356—6360—
6364—6368—6372—6376—6380—
6384—6388—6392—6396—6400—
6404—6408—6412—6416—6420—
6424—6428—6432—6436—6440—
6444—6448—6452—6456—6460—
6464—6468—6472—6476—6480—
6484—6488—6492—6496—6500—
6504—6508—6512—6516—6520—
6524—6528—6532—6536—6540—
6544—6548—6552—6556—6560—
6564—6568—6572—6576—6580—
6584—6588—6592—6596—6600—
6604—6608—6612—6616—6620—
6624—6628—6632—6636—6640—
6644—6648—6652—6656—6660—
6664—6668—6672—6676—6680—
6684—6688—6692—6696—6700—
6704—6708—6712—6716—6720—
6724—6728—6732—6736—6740—
6744—6748—6752—6756—6760—
6764—6768—6772—6776—6780—
6784—6788—6792—6796—6800—
6804—6808—6812—6816—6820—
6824—6828—6832—6836—6840—
6844—6848—6852—6856—6860—
6864—6868—6872—6876—6880—
6884—6888—6892—6896—6900—
6904—6908—6912—6916—6920—
6924—6928—6932—6936—6940—
6944—6948—6952—6956—6960—
6964—6968—6972—6976—6980—
6984—6988—6992—6996—7000—
7004—7008—7012—7016—7020—
7024—7028—7032—7036—7040—
7044—7048—7052—7056—7060—
7064—7068—7072—7076—7080—
7084—7088—7092—7096—7100—
7104—7108—7112—7116—7120—
7124—7128—7132—7136—7140—
7144—7148—7152—7156—7160—
7164—7168—7172—7176—7180—
7184—7188—7192—7196—7200—
7204—7208—7212—7216—7220—
7224—7228—7232—7236—7240—
7244—7248—7252—7256—7260—
7264—7268—7272—7276—7280—
7284—7288—7292—7296—7300—
7304—7308—7312—7316—7320—
7324—7328—7332—7336—7340—
7344—7348—7352—7356—7360—
7364—7368—7372—7376—7380—
7384—7388—7392—7396—7400—
7404—7408—7412—7416—7420—
7424—7428—7432—7436—7440—
7444—7448—7452—7456—7460—
7464—7468—7472—7476—7480—
7484—7488—7492—7496—7500—
7504—7508—7512—7516—7520—
7524—7528—7532—7536—7540—
7544—7548—7552—7556—7560—
7564—7568—7572—7576—7580—
7584—7588—7592—7596—7600—
7604—7608—7612—7616—7620—
7624—7628—7632—7636—7640—
7644—7648—7652—7656—7660—
7664—7668—7672—7676—7680—
7684—7688—7692—7696—7700—
7704—7708—7712—7716—7720—
7724—7728—7732—7736—7740—
7744—7748—7752—7756—7760—
7764—7768—7772—7776—7780—
7784—7788—7792—7796—7800—
7804—7808—7812—7816—7820—
7824—7828—7832—7836—7840—
7844—7848—7852—7856—7860—
7864—7868—7872—7876—7880—
7884—7888—7892—7896—7900—
7904—7908—7912—7916—7920—
7924—7928—7932—7936—7940—
7944—7948—7952—7956—7960—
7964—7968—7972—7976—7980—
7984—7988—7992—7996—8000—
8004—8008—8012—8016—8020—
8024—8028—8032—8036—8040—
8044—8048—8052—8056—8060—
8064—8068—8072—8076—8080—
8084—8088—8092—8096—8100—
8104—8108—8112—8116—8120—
8124—8128—8132—8136—8140—
8144—8148—8152—8156—8160—
8164—8168—8172—8176—8180—
8184—8188—8192—8196—8200—
8204—8208—8212—8216—8220—
8224—8228—8232—8236—8240—
8244—8248—8252—8256—8260—
8264—8268—8272—8276—8280—
8284—8288—8292—8296—8300—
8304—8308—8312—8316—8320—
8324—8328—8332—8336—8340—
8344—8348—8352—8356—8360—
8364—8368—8372—8376—8380—
8384—8388—8392—8396—8400—
8404—8408—8412—8416—8420—
8424—8428—8432—8436—8440—
8444—8448—8452—8456—8460—
8464—8468—8472—8476—8480—
8484—8488—8492—8496—8500—
8504—8508—8512—8516—8520—
8524—8528—8532—8536—8540—
8544—8548—8552—8556—8560—
8564—8568—8572—8576—8580—
8584—8588—8592—8596—8600—
8604—8608—8612—8616—8620—
8624—8628—8632—8636—8640—
8644—8648—8652—8656—8660—
8664—8668—8672—8676—8680—
8684—8688—8692—8696—8700—
8704—8708—8712—8716—8720—
8724—8728—8732—8736—8740—
8744—8748—8752—8756—8760—
8764—8768—8772—8776—8780—
8784—8788—8792—8796—8800—
8804—8808—8812—8816—8820—
8824—8828—8832—8836—8840—
8844—8848—8852—8856—8860—
8864—